

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1888. Första Kammaren. N:o 28.

Lördagen den 21 april.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Justerades protokollen för den 14 i denna månad.

Upplästes ett inlemnadt läkarebetyg af följande lydelse:

Att ledamoten af Riksdagens Första Kammare herr landshöfding
H. A. Widmark är af sjukdom hindrad att deltaga i kammarens
förhandlingar under den återstående delen af denna riksdag, intygar
Stockholm den 20 april 1888.

P. J. Wising,
Med. Dr och Prof.

Anmäldes och bordlades lagutskottets utlåtanden:

N:o 44, i anledning af väckt motion om ändrade bestämmelser
rörande afkastningen af skog å ecklesiastika boställen; och

N:o 45, i anledning af väckt motion om ändring i gällande be-
stämmelser rörande landstingsskattens utgörande.

Fortsattes föredragningen af bevillningsutskottets betänkande
n:o 8, angående ännu oafgjorda delar af tullbevillningen.

Punkterna 79—85.

Biföllos.

Första Kammarens Prot. 1888. N:o 28.

Grefve Piper: Det intresse, som jag hyser för hästafveln, uppmanar mig att i denna punkt reservera mig mot utskottets förslag. Jag anser och tror, att ingen kan vilja förneka, att icke en import af hästar hit till landet är alldeles nödvändig. De stora framsteg, som hästafveln på senare årtiondena har gjort, och det stegrade intresse, som visat sig för hästafveln, äro otvifvelaktigt en följd af den lyckade importen och deraf erhållna goda produkter. Utskottets förslag att sätta tull på hästar är säkerligen framkommet af sann omsorg att hjälpa hästafveln och denna del af landtmännens sträfvanden, men jag är öfvertygad, att det medel, som här föreslås, icke är det rättiga. Utskottet har föreslagit en tull af 50 kr. för hästar med undantag för diföl, som åtfölja modern. Det är ett så försvinnande antal sådana, som införas, att de icke behöfva tagas i betraktande. Det enda motiv, utskottet har kunnat anföra till sitt förslag, är att till de nordligaste provinserna införas en del finska hästar och att dessa skulle konkurrera på ett betänkligt sätt med hästafveln i de norra länen. Utskottet har dock sjelf genom statistiska uppgifter, som medfölja betänkandet, visat att denna import har i hög grad minskats de senare åren. Om nu den föreslagna tullen sättes på hästar, skulle det naturligtvis ske för hela landet och således skulle äfven de delar af landet, dit import af afvelsdjur sker, komma att lida, därför att denna import till Norrland skulle hämmas. Jag har icke hört någon säga, att importen vore skadlig för de öfriga delarne af landet.

Det kan invändas, att på ett dyrt afvelsdjur inverkar 50 kronors tull icke så mycket, men jag ber att få fästa uppmärksamheten på, att här införes sedan lång tid tillbaka en mängd *unghästar*, *föl* och *arbetshästar* och med de lägre pris, som dessa betinga i inköp, hafva 50 kr. icke så litet att betyda. Föredömet är taget, förmodar jag, från Tyskland; men utskottet har gått längre, ty i Tyskland är tullen 20 mark eller mellan 18 och 19 kr. Äfven om tullen icke inverkar så mycket på de dyrbarare afvelsdjuren, så är den dock ett hinder för importen och måste fördyra varan och verka hämmande i stället för hjälpande, som väl skulle vara meningen.

Två ärade ledamöter af bevillningsutskottet hafva reserverat sig mot förslaget att sätta tull på hästar och jag kan icke annat än helt och hållet instämma med dem, icke endast med afseende å det slut, hvartill de kommit, utan äfven i hvad de till en början så riktigt säga, »att importen af finska hästar under de sista åren icke obetydligt aftagit och icke är af den betydighet, att den i och för sig kan anses utgöra tillräcklig anledning för åsättande af en tull, som i vissa afseenden kommer att vålla många olägenheter» och slutligen »det är ock tydligt, att hästafvelns förbättring genom införseln af ädlare djur skulle i viss mån genom tullen försvåras».

Jag tillåter mig att helt och hållet instämma i dessa reser-

vanternas yttranden och hoppas, att kammaren icke måtte låta förleda sig till att på detta sätt, genom att sätta tull på hästar, understödja hästafveln. Äfven i fråga om tull på andra kreatur kommer jag att rösta för afslag, hvarför jag yrkar afslag å den föredragna punkten.

Tull å kreatur.
(Forts.)

I detta anförande instämde herr *Carlheim-Gyllensköld*.

Friherre Wrangel: Då jag i denna fråga är en af reservanternas, får jag tillkännagifva, att jag i främsta rummet med min reservation haft till syfte att fortfarande bereda tullfrihet för hästar eller rättare för de föl under ett års ålder, som införas i landet i ändamål att förbättra vår inhemska hästafvel. Ingen hellre än jag skulle önska, att vi kunde undvara detta utländska material, men jag fruktar, att vi ännu icke stå på den ståndpunkten. Att en beaktansvärd import eger rum, såväl genom statens som genom hushållningssällskapens och enskildas bemedling, torde vara herrarne bekant. Särskildt har i det län, som jag har äran representera, under loppet af flera år ett ganska stort antal föl införts från Hannover och Norra Tyskland, trakter, hvilkas klimatiska förhållanden ligga våra närmast. Dessa föl hafva vanligen sålts i september, då de tagits från mödrarne. Försäljningspriset har naturligtvis varierat i förhållande till varans värde, men många af dem äro sålda till 200 kr. och derunder. Skulle de nu beläggas med 50 kr. i tull, så anser jag detta vara i hög grad obilligt och endast leda till att hämma eller rent af förqväfva denna import. Det är en själfklar sak, att de äldre djuren mycket bättre kunna tåla en tull af 50 kr., och jag skall för den skull icke synnerligen hårdt hålla på min reservation i denna del, utan jag tillåter mig vördsamt hemställa om ändring i 86 punkten, så att den komme att lyda, »att å nedan nämnda slag af kreatur måtte sättas följande tullar, nemligen: å hästar 50 kr., med iakttagande likväl att föl under 1 år fortfarande må få införas tullfritt o. s. v.» Jag gör det så mycket hellre, som jag med visshet vet att ett liknande yrkande kommer att göras i medkammaren. Någon svårighet vid tullbehandlingen kan icke ifrågakomma, då sådana föl alltid böra vara åtföljda af en till sanningsenligheten styrkt födelseattest.

Herr Widmark, Olof: Det är icke något trots mot det nya systemet, som föranleder mig att nu yttra mig. Jag måste naturligtvis finna mig i konsekvenserna af systemet, men det förefaller mig, som om denna tull på kreatursimporten icke skulle kunna höra till det nya systemet, ty icke måtte det väl vara meningen att genom tullsatser för hela södra och mellersta Sverige försvåra en införsel, som väsentligen icke har något annat ändamål än att tjena till förädling af de inhemska racerna. Det synes således nästan, som om det endast skulle vara den finska importen till Norrland,

Tull å kreatur. som har varit motivet för det gjorda förslaget, men denna import (Forts.) har ju visat sig vara i fallande och den afser, hvad hästar beträffar, egentligen icke några utmärktare, dyrbarare djur, utan det är enkla, simpla arbetshästar, som hufvudsakligen inköpas, icke af hemmans-egare och jordbrukare utan af den stora mängden lösa arbetare, som utan att ega en jordtorfva dock vilja skaffa sig häst. Det är denna stora befolkning, som gifvit anledning till denna införsel af hästar, ty den har icke råd att skaffa sig några dyrbarare. Deras enda inkomstkälla är förtjensten på körslor.

I afseende på kreatur är förhållandet i södra delarne af Norrland det, att försäljningen af mjölk är så pass lönande, att uppfödning af ungboskap der egentligen icke kan vara af någon fördel, och därför anser man i dessa trakter bättre att genom inköp förse sig med fullväxta kreatur. Det är sågverkens stora arbetarbefolkning, som föranleder denna goda mjölkafsättning. Det synes mig alltså vara till jordbrukarnes egen skada, om denna tull blefve åsatt, ty om jag undantager Jemtland och Herjeådalen, så är icke kreaturshandeln någon näring för jordbrukarne i Norrland. I Jemtland och Herjeådalen deremot drifves sådan handel i stor skala, men jag tror, att de hafva redan en ganska stor afsättning ned till Westmanland och Wermland.

Jag anser således alla de i denna punkt föreslagna tullsatserna obehöfliga och icke för Norrland nyttiga samt för södra Sverge, när jag tager i betraktande anskaffandet af afvelsdjur, högst skadliga. Hushållnings-sällskapet i Gefleborgs län har under många år inköpt ungdjur utifrån, för att förädla kreatursracen och försålt dem inom länet. Detta har gjorts till och med med uppföring af penningar. Jag anser, att detta är ett godt sätt att verka för det afsedda målet, förädling af racen, och jag vet icke, hvarför deras ansträngningar i sådan riktning skulle ännu mera försvåras genom dessa tullsatser. Och slutligen öfverstiger ju utförseln af kreatur i betydlig grad importen, hvarför jag äfven af detta skäl anser, att dessa tullsatser böra afslås, hvarom jag nu framställer yrkande.

Herr Reuterswärd: Det är ganska egendomligt, att när bevillningsutskottet har ställt sig stora och viktiga ortintressens önskingar till mötes, så uppträda dessa orters representanter i denna kammare, gent emot dessa deras uppgifna intressen. Så är händelsen med denna fråga. Det är hvarken från södra eller mellersta Sverige, som man yrkar att få tull på hästar, utan det är från Norrland, och uteslutande från Norrland, som man begärt det. Nu har bevillningsutskottet velat gå detta norrländska intresse till mötes, men då uppträder man här och säger: nej, dessa tullar behövas icke. Jag frågar, hvad skall man tro om sådant? Herrar norrländingar hålla eljest så väl tillsamman, när det gäller att skydda de norrländska intressena, vare sig stora eller små, men när de komma in på tullfrågan, då är det helt andra principer, som göra sig gällande,

nämligen frihandelsprinciperna, och därför att det är ett protektionistiskt utskott, som framlagt detta förslag, så skall man göra detta utskott allt möjligt obehag. Tull å kreatur.
(Forts.)

Det är alldeles säkert, att hvad angår den s. k. jemtländska eller norrländska hästracen, som för omkring 20 år sedan var den bästa race här i landet hvad arbetshästar beträffar, så har den på senare tiden genom införsel af dåliga finska hästar blifvit så försämrad, att den icke vidare har någon efterfrågan; det är just för att få den åter i sitt gamla goda skick, som man ansett det vara nödvändigt för Norrland, att få denna tull så pass hög, att den dåliga finska racen icke vidare må kunna införas till förderf för den goda norrländska.

Deremot har en talare, friherre Wrangel, framlagt ett förslag om att föl under 1 år skulle få tullfritt införas. Det förslaget har icke varit väckt inom utskottet, annars skulle åtminstone jag för min del gerna lyssnat derpå, ty det innebär ju ingenting annat, än att man vill tillägna sig goda racer och af det skälet tager in hästar, men att för det goda prisets skull förderfva våra hästracer, det vill jag icke vara med om. För min del har jag därför ingenting emot, att kammaren ville besluta, att denna punkt får följande lydelse: »å hästar 50 kr., med iakttagande likväl att föl under 1 år fortfarande må få införas tullfritt o. s. v.» Jag finner detta ganska riktigt och i sin ordning, men att göra hästar i allmänhet tullfria, derom kan jag icke vara med, och därför anhåller jag om bifall till det nu väckta ändringsförslaget.

Herr Forssman: Åtskilliga af de skäl, som jag i min reservation anfört mot hästtullen, hafva redan under diskussionens lopp här framkommit, men jag har särskildt fäst mig vid en sida af saken, som ännu icke är här i kammaren berörd, och det är de svårigheter af alla slag som måste uppkomma vid gränstrafiken. Vi hafva ju en lång landgräns mot Norge, öfver hvilken på åtskilliga ställen eger rum en ganska lifdig samfärdsel. Norska hästar färdas tullfritt, äfven om denna tull antages, och det är tydligt att normännen komma att begagna sig af denna tullfrihet, men för att få åtnjuta den måste hvarje häst, som passerar gränsen, vara åtföljd af produktionsbevis. Man kan lätt föreställa sig, hvilket ändlöst trassel och obehag det skall vålla, om hvarje forbonde, som far öfver gränsen, måste skaffa sig sådant produktionsbevis. Om t. ex. eu i Sverige född häst tillhör en i Norge bosatt person, kan denne icke resa tillbaka hit med hästen; ty en svensk häst har icke rättighet att från Norge komma in hit, utan att det betalas tull; ty tullfriheten gäller blott *norska* naturalster och tillverkningar.

Vid gränsen till Finland eger en ganska stor trafik rum. De finska hästar, som passera denna gräns, äro icke tullfria. För hvarje häst, som från Torneå kommer till Haparanda, skall alltså tull betalas eller deponeras. Alla de, som åka öfver Qvarken och Ålands haf, hur skall det gå med dem? Och hvad är anledningen till att

Tull & kreatur. man vill underkasta sig allt detta trassel? Jo, säger utskottet, det är de norrländska intressena, ty beträffande de öfriga kreaturstullarna, säger utskottet att de äro en konsekvens af den föreslagna kött-tullen, men detta är icke tillämpligt på hästarna, ty de användas icke annat än undantagsvis till slagt. Således är det det norrländska intresset, och detta är, att det icke må införas några hundra finska hästar, hufvudsakligen till Sundsvall och Haparanda! För denna omständighet skall nu trafiken så omåttligt betungas och hela landet blifva lidande. Det är för öfrigt alldeles otvifvelaktigt, att om importen af de finska hästarne försvåras, komma dessa att ersättas af norska hästar, och denna tull blir således en premie åt de norske hästuppfödarna.

Jag har svårt att inse annat än att denna tull skall skada Norrland, ty såsom herrarne veta bedrifves allt jordbruk i de norra provinserna uteslutande med hästar och det fordras således der en betydlig mängd sådana. Då det visar sig att för dessa arbeten det behöfs hästimport, och då det måste anses vara fördelaktigt att kunna erhålla billig arbetskraft, och då, så vidt jag har mig bekant, någon väsentlig hästuppfödning för afsalu icke eger rum i Norr- och Vesterbotten, kan jag icke inse, hvad fördel norrländingarne hafva af denna tull, men väl att de hafva skada af densamma.

Jag kan således icke instämma med den föregående talaren deri, att det är ett stort ortintresse, hvarom här är fråga, och att detta ortintresse kommit fram med sådan styrka, att utskottet bort fästa uppmärksamhet dervid, det vet jag icke; jag har åtminstone icke hört, att några sådana framställningar gjorts ifrån Norrland, att utskottet deraf kunnat taga sig anledning att föreslå en så orimlig tullsats, som den här föreslagna.

Äfven andra anmärkingar kunna göras mot denna punkt. Jag finner det olämpligt och origtigt att bestämma samma tull för alla nötkreatur, oberoende af deras storlek och värde. Det kan icke vara rätt att stora racetjurar skola draga samma tull som kalfvar, och jag förstår icke, hvarför, när utskottet föreslagit vigttull för ett slags kreatur, nemligen svin, utskottet icke kunnat göra så äfven i afseende å andra kreatur. Jag ber derföre, först och främst att få yrka afslag å hästtullen; och i fråga om tull å öfriga slag af kreatur anhåller jag få framställa det yrkandet, att punkten måtte återremitteras, på det utskottet måtte taga i öfvervägande, om icke vigttull må kunna åsättas äfven andra kreatur än svin.

Herr Sjöcrona: Då jag nu, i strid mot hvad som varit min afsigt vid början af riksdagen, tager till ordet i en tullfråga, beder jag först få tillkännagifva, att jag lika med en högt aktad ledamot af denna kammare, som i många år varit och allmänt erkännes vara en mycket framstående kämpe för protektionismen, finner det vara alldeles absolut omöjligt att i det verkliga lifvet realisera den abstrakta teorien om skydd för *allt* svenskt arbete, en teori, som,

allt skämt åsido, i sina yttersta konsekvenser slutligen måste leda derhän, att tjenstefolk, handverkare, språklärare och konstnärer m. fl. icke skulle få, utan att erlægga tull eller särskild näringskatt, inkomma i riket och konkurrera med landets egna söner och döttrar om det arbete, hvarmed de förtjena sitt uppehälle. Vill man försöka, att, vid upprättandet af en ny tulltaxa, konstruera ett system, grundadt på denna teori, så skall helt visst ett sådant system komma att vidlås af samma fel, som jag anser häfta vid det nuvarande, det nemligen att icke vara systematiskt och följdriktigt, och i sin tid icke komma att passa för då rådande förhållanden. Jag skall icke upptaga kammarens tid med att utveckla och redogöra för den mycket moderata ståndpunkt, jag intager i denna så mycket afhandlade tullfråga, jag ber endast få tillkännagifva, att jag anser densamma såsom en framför alla andra uteslutande praktisk fråga, som bör behandlas och betraktas efter de för hvarje tid rådande ekonomiska och internationella förhållanden. Med denna uppfattning har jag, såsom det torde vara bekant, röstat för spanmålstillarne. Jag har också, om än i vissa fall med någon tvekan, röstat för eller åtminstone icke motsatt mig de flesta af bevillningsutskottets hittills föredragna förslag. Härpå vågar jag visserligen icke grunda något särskildt anspråk att i den nu föreliggande frågan få påräkna majoritetens i denna kammare villiga öra, men jag kan åtminstone få hoppas, att man icke skall möta mig med den misstanke, som en gång under behandlingen af detta betänkande uttalats mot en talare, att bakom hans betänkligheter mot en föreslagen tullsats döljer sig frihandelsfanatism. Likasom jag röstat mot ett par mindre viktiga förslag af bevillningsutskottet, och särskildt mot den föreslagna tullen på saltad lax och strömming, likaså kan jag icke heller instämma med bevillningsutskottet i dess förslag i den nu föredragna punkten. Utskottet har till en början motiverat sitt förslag sålunda: »Då utskottet beslutit föreslå Riksdagen att sätta tull å kött, likasom utskottet redan föreslagit tull å fläsk, kan utskottet icke underlåta att tillstyrka tull å kreatur, enär eljest den oegentlighet skulle uppkomma, att kött och fläsk vore belagda med tull, under det att slagtdjuren finge införas tullfria.»

För min del vill jag alls icke vara med om att lägga tull på kött. Kött-tull är redan i och för sig ett mycket förhatligt ord, likasom brödtull, men brödtullen är ju en oafvislig konsekvens af spanmålstillarne, då deremot något sådant berättigande icke kan oberopas till stöd för tull på kött. Redan af denna anledning borde man vara varsam att besluta en sådan tull, och det finnes för öfrigt icke något finansielt skäl till en sådan åtgärd. Då jag således icke vill vara med derom, utgör denna af utskottet åberopade omständighet icke något skäl för mig att vilja hafva tull på kreatur. Tullen på fläsk är ju satt till skydd mot införsel af det amerikanska fläsket och då, ännu åtminstone, det icke kommit i fråga att införa levande svin från Amerika, så torde icke heller tullen på fläsk böra

Tull å kreatur.

(Forts.)

Tull å kreatur. utgöra något skäl för att jemväl införa tull på svin. Möjligen skulle man kunna antaga, att i Skåne skulle kunna slagteri anläggas för tillgodogörande af svin införda från Danmark, och detta kunde då vara ett skäl för tull på svin.

(Forts.)

Utskottet säger vidare: »I något annat afseende än det nu nämnda torde, åtminstone för landet i dess helhet, tull å kreatur icke hafva betydelse.» Således kan jag ju hafva den glädjen att få åberopa utskottets skäl till stöd för min åsigt. Utskottet har också framlagt sådana statistiska uppgifter, som visa, att landet i sin helhet icke behöfver tull på kreatur. En sådan tull skulle, såsom redan flere talare erinrat, drabba införseln af afvelsdjur. Nu ber jag få tillkännagifva, att jag visst icke är någon fanatiker för detta opphörliga införande af utländska afvelsdjur. Jag tror, att man genom sammanförande af utmärkta inländska han- och hondjur kan åstadkomma ganska mycket, och jag vill icke, att man skall drifva dessa utställningar på våra landbruksmöten af utifrån införda afvelsdjur till en sport. Men jag är dock öfvertygad derom, att vi här i Sverige ännu icke hunnit så långt, att vi kunna undvara de utländska afvelsdjuren. Man har ju i utlandet mycket längre sysselsatt sig med kreatursafvelns förbättrande, och för det ändamålet haft att tillgå större kapital, än vi haft. Vid sådant förhållande och då vi således fortfarande behöfva intaga afvelsdjur från utlandet, så frågar jag: finnes det något som helst skäl att betunga våra hushållnings-sällskaps, föreningars och enskildes lofvärda bemödanden i detta hänseende med en skatt, som icke kan medföra något annat än eu för staten obehöflig inkomst? Utskottet har tydligen visat, att dess förslag tillkommit af hänsyn till Norrland, och jag har hört sägas, att, då man pålagt Norrland en så högst betydlig skatt, som spannmålstullen, så borde man åtminstone unna norrländingarne den förmån, som skulle ligga i tull på kreatur. Detta har jag med största omsorg begrundat och öfvertänkt, men har icke kunnat komma till annan uppfattning, än att den uppställda premissen borde leda till en helt annan slutsats, så att man skulle säga, att då vi pålagt norrländingarne spannmålstull, så böra de åtminstone befrias från skatt på kreatur.

I öfrigt hafva redan flere talare fäst uppmärksamheten på de olägenheter och besvär, som för Norrland särskildt skulle förorsakas af denna tull. Jag skall icke vidare uppehålla mig härvid, endast anmärka, att utskottet sjelf säger, att ändamålet med tullen skulle vara att skaffa de norrländska *jordbrukarne* större inkomster genom högre pris på deras hästar. Men dessa jordbrukare skulle väl hafva fördel af spannmålstullen, på de icke jordbrukandes bekostnad, och då kan det väl icke vara skäl att ytterligare gifva jordbrukarne den nu ifrågasatta fördelen. Nu kan ju min uppfattning bero på bristande kännedom om norrländska förhållanden, men en representant från Norrland har redan bestämdt yrkat afslag å denna tull, och jag skulle mycket misstaga mig, om icke det stora flertalet af Norrlands

representanter delar hans uppfattning. Om dessa icke vilja hafva en tull, som är föreslagen endast för Norrlands skull, så kan jag sannernligen icke inse, hvarför denna kammare skulle besluta sig för en sådan tull. Tull å kreatur.
(Forts.)

Jag ber dessutom få fästa uppmärksamheten derpå, att i afseende på verkningarne af tullar föreligger en ganska väsentlig skillnad emellan tull på spanmål och de flesta andra varor, å ena sidan, samt tull på kreatur å den andra. Spanmål och de flesta andra varor importeras af grosshandlare, hvilka således äro de, som i första hand få erlägga tullen, och känna verkningarne deraf, men dessa grosshandlare kunna icke känna sig så besvärade deraf, då de ju hafva förhoppning att taga igen kostnaden vid återförsäljning af varorna. Grosshandlaren bestämmer naturligtvis priset på varan med hänsyn till inköpspris och tull. Men ganska många andra faktorer torde vid prisets bestämmande göra sig gällande. Redan vid försäljningen till minuthandlaren börja således verkningarne af tullen att fördela sig, och när sedan varan från minuthandlaren öfvergår till de små och stora konsumenterna, blir ju fördelningen ännu större. Helt annat är förhållandet med införseln af kreatur. Såvidt jag vet, eger ingen grosshandel med utländska kreatur rum, utan den, som behöfver sådana, tager sjelf in dem, och får då sjelf omedelbart erlägga och vidkännas tullen samt underkasta sig de besvär, som äro förknäade med tullbehandlingen. Tullen på kreatur kommer således att dagligen och stundligen göra sig påmint och underhålla det missnöje, som möjligen kan förefinnas mot tullar i allmänhet. Jag ber, att de, som äro skyddstullvänner, noga lägga detta på hjertat.

Slutligen vill jag erinra, att skyddstullvännerna ju numera vunnit en fullständig seger. Jag skulle därför vilja påminna dem om de bekanta orden: »du vet att segra, Hannibal, men icke att begagna din seger.» Hannibal stannade efter sin stora hjeltebragd något för mycket tveksam och gick derigenom miste af segerns frukter. Jag tror, att bevillningsutskottet har varit *allt för litet* tveksamt, och i ena som i andra fallet gör man sig ju skyldig till att icke veta rätt begagna sin seger, Om skyddstullvännerna här votera tull endast för tullens skull eller för att gifva ett numera alldeles obehöfligt bevis på kraft och sammanhållning, så tror jag, att de mycket mera skada än gagna sin sak.

För såvidt proposition nu kommer att framställas endast på tull å hästar, yrkar jag afslag å denna tull och kommer att yrka afslag äfven å förslaget om tull å nötkreatur och får, förbehållande mig att sedermera särskildt få bestämma, om jag yrkar afslag jemväl på tull å svin.

Friherre Wrangel: När jag sist hade ordet, formulerade jag icke mitt yrkande, och vill därför bedja att nu få göra det. Jag föreslår, att första delen af punkten må erhålla följande förändrade lydelse:

Tull å kreatur.

(Forts.)

»att å nedannämnda slag af kreatur måtte sättas följande tullar, nemligen: å hästar 50 kronor, med iakttagande likväl, att föl under ett år fortfarande må få införas tullfria» etc.

Och anhåller jag om särskild proposition på den del af punkten, som rör hästar.

Herr Cederberg: Under det detta utlåtande har i kammaren debatterats, har det förefallit mig, som om, när alla andra skäl saknades, så var det de norrländska intressena, som skulle tillgodoses. Så var t. ex. förhållandet när tull skulle sättas på lax, strömming och sill. Norrländingarne betackade sig då för denna välvilja, och deri tror jag de gjorde rätt. När det sedermera blef fråga om kaffe, så hade man i bevillningsutskottet funnit, att trots den enorma kaffeförbrukningen i Norrland, denna ändock ej var tillräcklig utan skulle därför uppmuntras med nedsättning i kaffetullen. Nu äro norrländingarne framdrifna i sällskap med hästar och nötkreatur. Det skulle vara i Norrlands intresse att få den nu ifrågavarande tullen, säger utskottet. Särskildt har en framskjuten ledamot af bevillningsutskottet uttalat sin förvåning öfver, att norrländingarne i utskottet påyrkat tull å hästar och nötkreatur, under det de i kammaren motsatt sig dessa tullar. Jag fruktar, att den ärade talaren kommit närmare verkliga förhållandet om han sagt norrländingen, och detta är icke alldeles detsamma. Vidare ber jag att få erinra derom, att då så motsatta yttranden från Norrland förekommit och så motsatta åsikter yppat sig om hvad Norrlands intresse kräfde, så borde detta, om något, hafva manat utskottet att något litet lugna sig i afseende på denna tull, och låta den bero på den utredning, som enligt 165:e punkten tillämnas andra ifrågasatta tullsatser. Jag tror icke, att saken skulle lidit derpå, om kreaturstullen fått hvilat tilldess den utredning, som der begäres, blifvit åstadkommen.

Till det, som herr Forssman nyss nämnde om olägenheterna vid gränserna, icke blott den finska, utan äfven den norska, har jag intet att tillägga, utan vågar, lika med honom, påstå, att dessa olägenheter skola åstadkomma mera ondt, än hela tullen kan vara värd.

Till sist vill jag erinra derom, att då den förstnämnde talaren yttrade, att de goda norrländska arbetshästarne försvunnit ur marknaden här i det nedre Sverige, så är detta icke beroende på minskad produktion, utan till en stor del derpå, att under den senare tiden, då skogsafverkningen i Norrland i så hög grad tilltagit, den norrländska hästafveln funnit afsättning inom Norrlands egna gränser, hvilket åter gjort, att afsättningen till andra orter icke kunnat vara densamma som förut.

På grund af hvad jag nu yttrat, anhåller jag få förena mig med grefve Piper i hans yrkande om rent afslag å den föredragna punkten.

Friherre Klinekowström: Vi hafva här hört en början till, så att säga, rörelse inom norrländingarnes läger beträffande denna

punkt. Vi hafva vidare under loppet af diskussionen hört en skön själs bekännelse rörande handelspolitiken i allmänhet, hvarvid han derjemte biktade det sätt, hvarpå han med den slutna sedeln röstat i åtskilliga redan afgjorda frågor, hvilka sålunda tillhöra historien. Mycket vore visserligen att säga om dessa saker, men då i den föredragna punkten endast frågan om *kreatur* förekommer, så vill jag icke upptaga tiden med de rika reflektioner, som skulle kunna vara en följd af dessa yttranden.

Hvad nu frågan om hästar och den tullafgift, som utskottet derå föreslagit, betäffar, så finner jag denna tull vara i princip riktig och vill med min röst dertill bidraga. Men hvad sjelfva beloppet angår, anser jag, lika med en reservant inom utskottet i denna punkt, den, betraktad såsom ett första steg på denna väg, måhända något för stark. De flesta länder i Europa och äfven Amerika hafva lagt tull på hästar. Denna tull utgör pr stycke i Österrike—Ungarn kr. 17: 50, i Tyskland 8: 90, i Frankrike 21: 60, i Grekland 27: 76, Italien 14: 40, i Spanien 22: 68 och i Schweiz 2: 16. I Portugal betalas för hvar häst en tullafgift af 2,370 reis. Detta låter väl fruktansvärdt, men som bekant, får man räkna ihop nära 1,000 reis för att få en krona. I Rumänien är hästen fri, likaså i Danmark, Belgien och i Holland. Likaledes får hästen införas tullfritt till Ryssland och Serbien, men i Turkiet är tullafgiften 8 procent af värdet. Här af synes, att de flesta länder hafva satt tull på hästar, och det anser jag, oakadt allt hvad nu här blifvit yttradt mot en sådan tull, vara riktigt och systematiskt handladt. Men jag kan icke gå in på den af utskottet föreslagna höga tullen, ty af den redogörelse jag lemnat från de främmande länderna visar det sig, att dessa tullar på intet ställe gått upp till så högt belopp som den i betänkandet ifrågasatta. Det lämpligaste sättet synes då mig vara att gå denna medelväg och sätta en tull af 25 kronor på hvarje importeradt hästskreatur, och då vi nu hört, att norrländingarne icke vilja hafva någon tull, åtminstone är det en stridsfråga emellan dem, så torde det vara bäst att lugna dem genom att halfvera beskattningen. Herr Forssman har äfven rörande nöt- och kanske öfriga kreatur ansett det vara rättast att väga dem, emedan det är en ofantlig olikhet emellan kreatur och kreatur både till vigt, natur och den köttkvantitet de bära. Detta voro otvivelaktigt rationellt, men jag vädjar till herr generaldirektören och chefen för tullverket, som jag ser stå här framför mig, om det icke skulle vara att å nyo plåga tullstyrelsen med ökade svåra besvär, hvarigenom vi nödsakades att öka både löner, tjänstgöringspenningar, ålderstillägg och pensioner. Under sådana förhållanden tror jag det vara klokast att förtulla hästarne pr stycke, ty ofta komma hela foror med kreatur, och då blefve det väl svårt för tullverket att väga dem. Såsom herrarne finna, ömmar jag mycket för tullstaten och dess vedermödor, ehuru jag icke har någon förhoppning att få någon tjänst på den staten. Jag anser således rättast att i detta afseende följa hvad

Tull å kreatur.

(Forts.)

Tull å kreatur. utskottet föreslagit, men förenar mig med herr Lithander och yrkar
(Forts.) tull å 25 kronor pr häst.

Herr Carlheim-Gyllensköld: Denna punkt hör väl icke till de kardinalfrågor, som utskottet ställt i spetsen för sitt nya system, men det hindrar dock icke, att den har en ganska stor praktisk betydelse. Den skall nemligen helt visst leda till stora oegentligheter och mycken ovilja, såväl vid norska och finska gränsen, som vid gränsen mot Skåne. Jag kan icke inse det vara lämpligt att stifta en lag, som väcker ovilja. Man har sagt, att man härmed velat förbättra jemtlandsracen, som under de sista 30 åren försämrats. Men jag kan verkligen icke förstå, huru någon hästafvel, eller någon slags djurafvel öfver hufvud skall kunna förbättras genom tullsatser, ty djurafveln går efter helt andra regler. Tvärtom tror jag det vara riktigt, att, om man vill förbättra våra ädlare djurracer, man då i stället underlättar möjligheten att importera goda afvelsdjur, men icke försvårar denna import genom höga tullar. Hvad särskildt Norrland beträffar, så unnar jag mycket gerna de norrländska arbetarne och andra, som hafva behof af hästar, att få detta behof för skäligt pris tillfredsstäldt, äfven om dessa hästar icke äro så goda och hållbara. Man må väl besinna, att det här gäller folk, som icke har råd att köpa dyra hästar, hvilka vanligen äro afsedda att blott användas vid skogsarbete. När detta arbete är slut, behöfver egaren icke hästen längre, men har dock under skogsarbetet snart tjänat in det lilla kapital han på hästen nedlagt.

Jag förenar mig med dem, som yrkat afslag på den nu föredragna punkten.

Herr Bexell: Vi hafva här hört, att tullen skulle motarbeta införandet af goda afvelsdjur. Jag tror det likväl icke, ty när vi införa ett godt afvelsdjur, kostar det flera tusen kronor, och i förhållande dertill torde väl dessa tullsatser icke spela någon roll. Man har äfven satt i fråga att för afvelns förbättrande goda föl skulle vara fria under ett års ålder. Men man har samtidigt upplyst, att sådana föl kunna säljas under 200 kronor stycket, men jag tror icke, att så billiga föl passa till afvelsdjur. Enligt min åsigt skall det tvärtom vara nyttigt för djurafvelns förbättrande att antaga denna tull. Jag har nemligen talat vid många norrländingar i denna fråga, och de hafva alla förklarad det vara en god sak att åsätta denna hästtull, emedan den norrländska hästracen förlorar på den stora konkurrensen med så väl Norge som Finland.

Jag biträder dock herr Reuterswårds yrkande i denna punkt.

Herr Nyström: Efter de partistrider, som egt rum både i afseende på förevarande tullbetänkaende och isynnerhet i fråga om spanmålstillarne, är det klart, att icke annat kan väntas än att partierna åtminstone ännu någon tid skola hålla ihop, äfven om det

vore emot egna och landets intresse. På så sätt har man för att få fläsktullen igenom motarbetat Norrlands intresse i denna del, så ock i mångdubbelt högre grad, när man yrkade afslag å nedsättning i kaffetullen, hvilken likväl skulle hafva utgjort en betydlig lindring i den tunga, som blifvit norrländingarne pålagd genom öfriga tullar. Af statistiken har det visat sig, att den föreslagna nedsättningen i kaffetullen i allmänhet skulle hafva verkat en minskning i skatt af i medeltal 50 öre per person. Då man med stora skäl kan antaga att Norrland konsumerar för hvarje person i medeltal dubbelt så mycket kaffe som öfriga delar af Sverige, så skulle nedsättningen derstädes ha verkat ungefär 1 krona pr person, stor eller liten. Men man föredrog att hellre följa partiets fana i lif och död än gifva efter i denna sak, gälde det också en skattelindring af 90,000 kronor för endast det nordligaste länet.

Nu förefaller det mig högst märkvärdigt, att frihandlarne från Norrland icke vilja medgifva hvad rättvisa och billighet fordra rörande den förevarande frågan, nemligen hästtullen. Det torde vara allmänt bekant, att en mycket stark införsel af kreatur, isynnerhet hästar till Norrland eger rum från Finland, och framför öfriga delar af Norrland lider den nordligaste fjerdedelen eller Norrbottens län ofantligt mycket genom denna införsel af finska hästar, hvilka i mängd föras öfver på svenska sidan för att utbjudas på marknaden. Före marknadsdagen piskas ock åtskilliga af dessa hästar till dess de blifva högst uppskrända för att kunna utprånglas till högre pris än de äro värda. I vanligaste fall blifva också köparne lurade på denna affär, ty dessa hästar, förutom det att de äro små, äro sällan felfria, när de utbjudas till salu. Deremot har i de nordligaste länen en hästafvel börjat uppstå af utmärkt beskaffenhet, som, då tillgång på rangkreatur fins, skulle kunna utveckla sig, om icke den finska införseln gjorde detta nästan omöjligt.

Bland olägenheterna af denna tull har man framhållit det trasel, som skulle uppstå vid gränserna mot Norge och Finland. Men jag hemställer till herrarne, om något afseende bör fästas vid detta. Mot Finland utgör ju Torneelf gränsen. Den är en bred elf, hvarigenom gränsen är ganska lätt bevakad, om något göres därför. Frankrike och Tyskland hafva ju vida längre gränser att bevaka, och ändå hafva de tull på hästar. Mig synes, att allt, som mot denna sak här blifvit invändt, endast är de obotfärdigas förhinder. Herr Forssman uppgifver att importen från Finland endast utgör några 100 hästar, den utgöres dock af i medeltal 1,300, och det torde icke vara någon obetydlig het. Samme talare har äfven framhållit svårigheten att tullbevaka de hästar, som vintertiden komma öfver Qvarken. Men det bör väl vara den lättaste sak i verlden att tullbehandla dem. Säljes en sådan häst, så är det ju lätt att taga tull för den, säljes den icke, så kan ju tullafgiften gå till hästegaren åter. Herr Forssmans yttrande att tullfrihet för hästar skulle vara i de norra orternas intresse, kan icke vara förestafvad af an-

Tull å kreatur.

(Forts.)

Tull å kreatur. nat än obekantskap med de norrländska förhållandena. Man kan ej heller med skäl vänta sådant af en stockholmare, som icke närmare känner till ställningen deruppe. Man måste betänka, att de moti-
(Forts.) ner, som i detta ämne framkommit, såväl vid januaririksdagen som vid denna riksdag, äro väckta af norrländingar, och jag hoppas verkligen att frågan i Andra Kammaren icke skall affärdas på ett sådant sätt som här synes ske. De, som här uppträdt emot denna tull, måste vara så afgjorda frihandlare, att de icke kunna gå in på något, som aldrig så litet lutar åt protektionistiskt håll, det må nu gälla ortens intresse eller icke. När i det fria Amerika tull fins ända till 20 procent af värdet, d. v. s. 80 kronor för en häst, som kostar 400 kronor, och alla andra länder hafva tull, högre eller lägre, på hästar, så vet jag sannerligen icke, hvarför icke Sverige, som ju har att genomföra ett system i denna rigtning, skall följa exemplet.

Med anledning deraf att öfre Norrland hårdast träffats af hela denna tullbeskattning, hade man der verkligen hoppats, att Riksdagen skulle vara beuägen att bereda denna landsdel någon fördel såsom ersättning deraf. Såsom en sådan fördel betraktade man i öfre Norrland nedsättningen i kaffetullen, hvilken, det må till Första Kammarens heder erkännas, blef af denna kammare beviljad, men olyckligtvis för denna gång afslagen af Andra Kammaren. Såsom en annan fördel har man i öfre Norrland äfven betraktat ifrågasvarande tull på hästar, som i någon mån skulle upphjelpa hästafveln och för befolkningen underlätta möjligheten att få en bättre hästrace.

Jag kan icke annat än yrka bifall till friherre Wrangels förslag.

Herr Bäckström: Då den föregående talaren egentligen endast bjudit på förmiddagskaffe, så tror jag det nu kan vara skäl att återkomma till den diskussion, hvarom här är fråga, nemligen tull å hästar och andra kreatur.

I likhet med herr Forssman, kan jag icke annat än yrka derpå, att hästar må fritt införas, och att punkten i dess öfriga delar återremitteras, ty att utsätta sig för detta tulltrassel blott för en sådan obetydlighet som denna införsel från Finland, hvilken väl egentligen härmed afsetts, det gränsar nästan till det löjliga. Här hafva två norrlandsrepresentanter yttrat sig mot och en för förslaget, men denne senare är likväl en jätte, så att det är möjligt, att han uppväger de båda andra. I alla händelser kan jag icke annat än vitsorda utskottets synnerliga förmåga att med sina förslag försvåra såväl industrien i allmänhet som samfärdseln isynnerhet.

Jag yrkar bifall till herr Forssmans förslag.

Herr Kockum: Jag ber att få förena mig med de två första talarne, hvilka i denna del yrkat bestämdt afslag på tullen å de djur, som införas vare sig för hästafvelns eller nötkreaturens för-

bättrande. Här har nu föreslagits en tull för att, såsom utskottet, eget nog, säger, »upphjelpa jordbruket». Vi veta ju alla, att en stor del af de kreatur, som införas, äro köpta för att förbättra den afvel, som redan fins inom landet. Nu säger man visserligen, att en tull af 50 kronor på en häst eller 10 kronor på nötkreatur spelar ingen rol, då det gäller djur, som kosta tusentals kronor i inköp. Men ingen, som icke sjelf försökt införskrifva dylika djur från utlandet, kan ana hvilka otroliga besvärligheter och mödor man dervid är underkastad. Man känner en viss lättnad och glädje, när man med de inköpta djuren äntligen hamnar på svensk botten. Men nu vill man ytterligare öka dessa dryga utgifter och besvärligheter med särskild tullavgift. Jag tror, att detta skall verka ganska kylande på mången vän af vår djurafvels förbättrande.

Det förslag, som friherre Wrangel framställt, skall verka derhän, att i Skåne handeln med hästar skall mycket försvåras. Jag vill belysa detta med ett exempel. Hästhandlare från Danmark uppköpa en hel mängd yngre hästar för att sedan sälja dem till spårvagnsbolagen i Köpenhamn. När hästen der gått fyra eller fem år säljes han till jordbrukshäst och kommer då ofta tillbaka till Skåne, der mången jordbrukare remonterar sin uppsättning af arbetshästar med just dessa från Danmark återkommande. När de en tid gått i jordbruket i Skåne, så säljas de återigen till Danmark för att der användas å tegel- och torf-fabriker och slutligen nedslagtas. Men när nu 50 kronor skall betalas i tull för hvarje häst, så blir derigenom denna handel helt och hållet förstörd.

Jag ber att få förena mig med grefve Piper och yrka rent afslag å denna punkt.

Herr Unger, Adolf: Då jag i likhet med — såsom jag förmodar — större delen af kammarens ledamöter, har mig bekant, att i stora trakter af Norrland hästafveln utgör ett rätt beaktansvärdt näringsfång, och att detta näringsfång under de senaste åren lidit icke obetydlig skada genom införseln af företrädesvis finska hästar, men hvilka hästar äro af en mycket dålig race, så tror jag att tillämpningen af den här ifrågavarande tullsatsen för hästar skulle verka till stort gagn, ej blott till skydd för den nämnda näringsgrenen, utan ock till förekommande af, att den goda norrländska hästracen blefve försämrad genom införseln dit af de små veka finska hästarne.

Det har af en talare på Hallandsbänken framhållits, hurusom den norrländske skogsarbetaren skulle komma att lida skada af den ifrågavarande tullen, emedan han derigenom skulle få betala de hästar, han behöfde för sin timmerköring, högre än eljest.

Men med den kännedom jag eger om dessa finska hästar, som nu för det billiga prisets skull köpes af sådana arbetare, så vågar jag uttala den åsigt, att det vore för desse mycket gagneligare om de aldrig utsattes för en sådan frestelse, som att till timmerköring

Tull å kreatur. köpa så klena hästar, som dessa finska verkligen äro, och hvaraf (Forts.) resultatet sällan kan blifva tillfredsställande.

Härtill kommer ock det upprörande djurplågeri som bedrifves, genom att spänna dessa klena hästar för de för dem allt för tunga timmerlassen.

På dessa skäl kan jag för min del icke annat än yrka bifall till utskottets förslag i denna punkt. Och jag kan ej underlåta att uttala min förvåning deröfver att flere representanter för de norrländska länen, hvars befolknings intressen denna fråga närmast torde gälla, uppträdt emot bevillningsutskottets förslag äfven i denna sak, då det ju här gäller att söka bereda Norrland någon liten fördel, såsom en ringa ersättning för den tunga, som man anser blifvit norrländingarne pålagd genom de redan beslutade lifsmedelstullarne.

Herr Bennich: Jag är uppkallad af min gamle stridskamrat på Elfsborgsbänken. Han påstod nemligen, att jag skulle hafva yttrat, att det ur tullförvaltningssynpunkt komme att möta hinder vid förtullandet af nötkreatur efter vigt. Då jag icke, såsom han föreställer sig, ur tullteknisk synpunkt tager den ringaste hänsyn till tullverkets besvär när det är fråga om reglerandet af tullsats, utan endast ser på hvad som är praktiskt verkställbart, så kan jag desto mindre hysa betänklighet vid förtullning af kreatur efter vigt, som en dylik tullbehandling, om ock besvärligare, likväl ingalunda är svårare än tullbehandling efter stycketal. Kreaturen köpas ju ofta efter lefvande vigt och likaväl som de kunna vägas vid Nässjö eller andra platser, der större kreatursmarknader ega rum, likaväl kunna de vägas vid de respektive tullkamrarne. Man behöfver dertill endast kreatursvägar, hvilka stapelstäderna äro skyldiga att, om så behöfvas, tillhandahålla, och följaktligen böra herrarne icke alls fästa sig vid dessa svårigheter, på hvilka jag för min del icke har den ringaste tanke.

Deremot tror jag att den föreslagna tullen på hästar kommer att medföra hvarjehanda förvecklingar, såväl på den norska som på den finska sidan. I fråga om de finska hästarne hjälper det icke om de äro naturaliserade eller infödda, de äro i alla fall underkastade tullsatsen. Komma, såsom stundom händer, massor af hästar vintertiden från Finland, dels öfver Qvarken och dels öfver Torneå elf, blir det ganska stora svårigheter, icke för tullförvaltningen, men för djurens egare, hvilka icke äro beredda att betala den föreslagna tullen.

Huruvida det må vara skadligt för den norrländska hästafveln eller icke, att hästar införas från Finland, derom tillåter jag mig icke att fälla något omdöme. Det gläder mig dock att höra, att den norrländska hästafveln på senare tider förbättrats, ehuru hästar hittills fått tullfritt införas från Finland. Huruvida samma eller bättre verkan kan framkallas genom större eller mindre tullsats, vägar jag icke bedöma. Jag upprepar ännu en gång att tullverket

hvarken kan eller får undandraga sig de besvär, som den föreslagna Tull å kreatur.
tullsatsen må medföra, men att det kommer att kosta mycket pen-
ningar, det är gifvet. Ju mera arbete som erfordras, dess flere ar-
betskrafter påkallas, men det är ju naturligt, att de herrar, som nu
diktera tullsatsers påläggande på både likt och olik, äfven tagit i
betraktande, att de ofantliga inkomster, hvilka skola blifva en följd
af de nya tullsatserna, skola sätta rikets drätsel i tillfälle att be-
kosta alla de ökade arbeten, som de fattade beslutet kunna för-
anleda.

(Forts.)

Herr Lithander: Det har inom utskottet med mycken kraft
franhållits, att det skulle vara af stort allmänt intresse och för
Norrländ af högsta vikt, att hästar icke skulle få tullfritt införas.
De skäl, som der vid lag hafva anförts, hafva icke varit för mig fullt
öfvertygande och jag har under den nu pågående diskussionen fått
visshet om, att det råder ganska olika meningar, äfven bland repre-
sentanterna från Norrländ, i denna fråga. Jag har redan inom ut-
skottet tillstyrkt ett försigtigt tillvägagående i denna sak och följ-
aktligen ansett, att en så hög tull som 50 kronor för hvarje häst
icke borde föreslås. Den kommer att vid många tillfällen visa sig
vara orimlig. Jag har derföre uti min reservation föreslagit tullens
nedsättande till 25 kronor, hvartill jag anhåller om bifall.

Friherre Klinckowström: Jag har endast ett par ord att yttra
med anledning af herr generaltulldirektörens senaste anförande i
denna fråga. En celeber diplomat, prins Talleyrand, har sagt, att
orden äro till för att dölja tankarne, men jag kan icke tro, att en
så intelligent man som herr Bennich har velat följa denna regel,
då han talade om, att det vore likgiltigt för tullkamrarne antingen
kreaturen vägdes eller räknades. Det är dock för hvar och en, som
haft att göra med kreatursförsäljning eller köp efter vikt, bekant,
att det fordras först särskilda inrättningar för att väga djuren, så
kallade kreatursvägar, hvilka äro ganska dyra, och dessutom behöfves
det 10 gånger så lång tid, om icke mera, för att väga kreaturen
än om man räknar dem. Jag hoppas derför, att herr generaltull-
direktören tager tillbaka sitt yttrande i denna punkt.

Herr Gahn: Jag har under den nu pågående diskussionen väl
hört franhållas de intressen, som i Skåne och i Norrländ skulle be-
röras genom den föreslagna tullen på hästar, men jag har icke hört
någon, som haft en tanke för mellersta delarne af Sverige, der bergs-
handteringen har sin hemvist. Jag tror dock, att man, i sådana
frågor som denna, bör taga hänsyn äfven till denna näringsgren och
dess fordringar. Det är ju alldeles gifvet, att den föreslagna tullen
kommer att höja priset på hästar och således att verka synnerligen
ofördelaktigt för bergshandteringen, som i de flesta delar af landet
för sina körslor och skogsarbeten har behof af ett stort antal hästar.

Tull å kreatur. Här har inom denna kammare vid flera tillfällen framhållits, huru som jordbruket arbetar under synnerligen ofördelaktiga förhållanden, men jag vågar påstå, att under liknande förhållanden arbetar för närvarande äfven bergsbruket. Man har icke kunnat lenna bergsbruket någon ersättning för det fördyrande, som ovilkorligen för denna näring kommer att ske genom de tullsatser, som äro satta på folkets nödvändigaste lefnadsförnödenheter. Den föreslagna tullsatsen på jern spelar ingen rol, ty af det jern som tillverkas kan relativt litet afsättas inom landet och för exporten verkar tullen på jern snarare till skada än gagn. Nu vill man ytterligare betunga denna handtering genom att fördyra hästarne. Det har varit tider, då priset på dessa djur i Sverige och Norge stått så högt, att det varit nästan omöjligt för våra kolare och landtbönder att kunna köpa så dyra dragare och det har då varit en lycka att vi kunnat skaffa dem sådana från Finland. Dessa billigare hästar äro visserligen i allmänhet sämre, men en arbetare med små tillgångar kan icke åstadkomma penningar till en häst, som kostar 700 kronor, men väl 300 kronor och han måste därför reda sig med den billigare sorten. En mängd hästar behöfvas dessutom vid skogskörningar om vintern. Många lefva på att om hösten köpa sig en billig häst, köra med den under vintern och sedan sälja den, om ock till hästslagtaren. Det är således en stor fördel att det äfven finnes billiga hästar att tillgå. Dessutom tror jag icke, att det, med de jordbruksförhållanden, vi hafva här i landet, på många ställen lönar sig att uppföda billiga hästar. Den kostar uppfödaren ungefär lika mycket som den dyrbarare.

Jag anser således, att det ganska mycket skulle skada de orter, som sysselsätta sig med bergsbruk och skogshandtering, om priset på hästar blefve genom tull förhöjdt, hvarföre jag yrkar afslag på den nu föredragna punkten.

Herr Reuterswärd: Jag begärde ordet egentligen för att upplysa, att Andra Kammaren antagit utskottets förslag, med den af friherre Wrangel föreslagna förändringen.

Vidare begärde jag ordet med anledning af ett yttrande af den siste ärade talaren, hvilket jag ber att få bemöta. Han sade nemligen, att den föreslagna tullen utan tvifvel skulle medföra ett ökad pris på hästar här i landet. Såsom sjelf förbrukare af hästar, särdeles arbetshästar, har jag många gånger sett olägenheterna af att köpa klena arbetshästar. Det är den sämsta besparing man kan göra. Jag betalar hellre dubbla priset för en god arbetshäst än för en dålig. Då den föreslagna tullsatsen icke inverkar på införseln af de norska hästarne, hvilka hufvudsakligen användas för bergsbruket, ty denna tull gäller icke dessa, så kan jag icke se, att det är någon olägenhet för våra bergsbruksidkare att slippa få in en mängd dåliga hästar i landet. Att hindra dåliga hästar att inkomma på vår

marknad och der, såsom man säger, »skoja» bort dem är icke någon *Tull å kreatur.*
olycka för landet.

(Forts.)

Jag yrkar bifall till friherre Wrangels förslag.

Friherre Barnekow: Då jag icke inom utskottet varit i tillfälle att deltaga i behandlingen af denna fråga, ber jag att nu få gifva mina åsikter uti densamma till känna. Sedan den siste ärade talaren yttrat sig, har jag fått veta, att Andra Kammaren bifallit friherre Wrangels förslag och skall jag be att få delvis instämma med honom. Men om jag gör detta, så ber jag äfven att få tillkännagifva, att jag helst säge, att någon tull på hästar icke åsattes. Då jag emellertid tror, att detta icke kan åstadkommas och jag befarar, att, vid en gemensam votering emellan afslag och friherre Wrangels förslag, hvad friherre Wrangel föreslagit möjligen blifver Riksdagens beslut, hvilket jag för min del icke fullkomligt kan vara med om, då jag anser en tull af 50 kronor å en häst vara alldeles för hög, skall jag anhålla om bifall till det af friherre Wrangel framställda förslaget, med den ändring att tullen å hästar öfver ett år sättes till 25 kronor.

Friherre von Essen, Reinhold: Såsom bekant behöfvas uti ett land åtskilliga slag af hästar. Det är icke sagdt att alla hästar, som behöfvas i ett land, skola vara afvelsdjur. Det finnes användning äfven för åtskilliga andra slag af hästar, hvilka, ehuru till följd af sin kroppsbyggnad eller af ärftliga fel icke äro künpliga som afvelsdjur, dock kunna utträta ett ganska godt arbete. De finska hästarne, hvilka öfverföras att säljas i Norrland, sägas nu icke vara tjenliga till afvelsdjur, men i sådant fall användas de troligen icke heller dertill. Men eftersom de äro billiga och i förhållande till sin storlek kraftiga, så kunna de ju vara till nytta för dem, som vilja använda sådana hästar.

Hvad åter beträffar de goda norrländska hästarne, som genom konkurrensen med Finland utestängas från den norrländska marknaden, vill jag fästa uppmärksamheten derpå, att hästar kunna med fördel transporteras en ganska lång väg. Kunna de från utlandet införas till Sverige, måtte väl icke någon svårighet förefinnas att transportera dessa djur från Norrland nedåt mellersta och södra Sverige, hvarpå dessutom talrika bevis förefinnas under de tider, då våra kommunikationsanstalter voro långt ifrån så fullständiga som de nu äro. Redan under dessa tider såldes norrländska hästar både i Upsala och Stockholm och spriddes mer eller mindre vidt omkring i landet. Då hvarken bergslagen eller Dalarne uppföda hästar eller, om de göra det, dock icke tillräckligt ens för eget behof, hafva de norrländska hästarne i dessa trakter en god marknad. Ja, ännu längre söderut skola de finna afsättning på många trakter, der arbetshästar, som der uppfödas, icke motsvara efterfrågan å de olika slags hästar, som

Tull å kreatur. till industriella anläggningar, jord- och bergsbruk med mera äro behöfliga.

(Forts.) Jag yrkar afslag på den af utskottet föreslagna tullen på hästar.

Herr Bexell: Då jag hörde påståendet, att bergsbruket här i landet skulle kunna hjälpa sig med mindre goda hästar, kom jag att tänka på en sak, som jag hörde i min barndom. Det var nemligen en person från södra Sverige, som reste uti de norra bruksdistrikten. Han såg då endast goda och präktiga hästar och förvånade sig deröfver. Han frågade då, huru detta kunde vara fallet, hvarpå han erhöll det lakoniska svaret: »att andra duga icke här».

Herr Nyström: Jag är herr Bennich tacksam för den upplysning han lemnade, att vi icke behöfva frukta för några svårigheter i afseende å sjelfva förtullningen af hästar, ifall det förslag, som utskottet har framställt, blefve Riksdagens beslut. Denna tull är också af stort behof påkallad gent emot denna införsel af finska hästar, som nu eger rum. Jag vill vidare påpeka, att vid den trävaruhandtering, som bedrifves i Norrbotten, kan icke annat än ett ringa antal af dessa finska hästar användas, de äro nemligen för små och svaga.

Friherre von Essen sade, att man kunde föra hästar från Norrland till sydligare delar af landet. Jag undrar just, huru detta skulle tillgå. Man har försökt detta en och annan gång, men hästarne hafva under den långa transporten både till lands och sjös blifvit så illa medfarna, att man icke ansett sig böra upprepa ett sådant försök. Dessutom blifva kostnaderna härför så stora, att man redan af ekonomiska skäl afstått derifrån. Jag tror att man i denna fråga något bör se på öfre Norrlands intressen och jag hoppas, att kammaren lemnar sitt bifall till friherre Wrangels förslag.

Herr Gahn: Det är verkligen komiskt att höra, huru åtskilliga talare påstå, att de finska hästarne skulle vara odugliga för bergshandringen. Jag tror att de personer i dessa orter, som äro i behof af hästar, äro de, som bäst kunna afgöra denna fråga. Hvar och en begriper nog att en grof, stark häst är bättre än en mindre och svagare, men också att denna senare är bättre än ingen, om han ej har råd köpa den bättre. Då herr Nyström säger, att det införes ofantligt många hästar från Finland, är ju detta ett bevis för, att de i förhållande till priset icke äro så dåliga som man velat utmåla dem, utan att de mycket väl kunna användas, ty annars funne de väl icke köpare. Det anfördes vidare emot min förmodan, att priset på hästar skulle, genom den föreslagna tullen, komma att stiga, att så icke blefve förhållandet. Då frågar jag: hvartill skall då denna tull tjena? Meningen med den samma är väl att genom högre pris gynna den inhemska hästafveln och fördenskull förhindra importen af hästar i allmänhet och i synnerhet billiga sådana från Finland.

Herr Lithander: Sedan Andra Kammaren nu antagit utskottets förslag, skall jag be att få afstå från mitt yrkande och förena mig med friherre Wrangel. *Tull å kreatur.* (Forts.)

Herr Söderberg: Då jag framkom med min motion om tull på hästar, skedde detta för att i någon mån tillgodose de norra orterna, speciellt Jemtland. Då jag anser, att ett skydd emot införseln af utländska hästar är alldeles nödvändigt för att vi sjelfva skola kunna hafva någon förtjenst på vår hästafvel, ber jag att få förena mig med friherre Wrangel, då den af utskottet föreslagna tullsatsen icke synes hafva utsigt till framgång.

Sedan öfverläggningen förklarats härmed slutad, samt friherre *Klinckowström* afstått från sitt derunder framställda förslag och förenat sig med friherre *Barnekow* i dennes gjorda yrkande, förklarade herr vice talmannen, hvilken för en stund öfvertagit ledningen af kammarens förhandlingar, att, enär friherre *Wrangel* yrkat, att den del af punkten, som afsåge hästar, skulle för sig först företagas till afgörande, och en sådan delning af punkten äfven med afseende på de öfriga yrkanden, som nu föreläge, syntes lämplig, propositioner torde böra framställas särskildt i afseende på den del af punkten, som rörde hästar, och sedermera angående den öfriga delen af punkten.

Härefter yttrade herr vice talmannen, att beträffande förra delen af ifrågavarande punkt yrkats: 1:o att hvad utskottet hemställt angående tull å hästar skulle bifallas; 2:o af friherre *Wrangel*, att denna hemställan skulle bifallas med den ändring, att de deri förekommande orden »diföl, som åtfölja modren» utbyttes mot orden »föl under ett år»; 3:o af friherre *Barnekow*, lika med friherre *Wrangel*, med den skilnad att tullsatsen 50 kronor nedsattes till 25 kronor; och 4:o att utskottets ifrågavarande hemställan skulle i sin helhet afslås.

Sedermera gjorde herr vice talmannen propositioner enligt dessa yrkanden och förklarade sig anse propositionen på afslag å utskottets hemställan i denna del af punkten vara med öfvervägande ja besvarad.

Votering begärdes, i anledning hvaraf herr vice talmannen hemställde, huruvida kammaren ville till kontraposition dervid antaga bifall till friherre *Wrangels* förslag, samt förklarade sig finna de härå afgifna svaren hafva utfallit med öfvervägande ja.

Herr *Gahn* äskade emellertid votering jemväl angående kontrapositionens innehåll, på grund hvaraf och sedan till kontraposition i denna votering antagits bifall till utskottets hemställan beträffande ifrågavarande del af 86 punkten, uppsattes, justerades och anslogs en så lydande omröstningsproposition:

Den, som vill, att vid blifvande votering om afslag å 86 punkten i bevillningsutskottets betänkande n:o 8, så vidt den afser hä-

Tull å kreatur. star, kontrapositionen skall innehålla bifall till nämnda del af punkten med den af friherre Wrangel föreslagna ändring, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har såsom kontraposition vid nämnda votering antagits bifall till ifrågavarande del af punkten utan förändring.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 56;

Nej — 59.

I följd häraf uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som afslår 86 punkten i bevillningsutskottets betänkande n:r 8, så vidt den afser hästar, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, bifalles punkten i nämnda del.

Vid slutet af den häröfver anställda omröstningen befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 68;

Nej — 44.

Derefter anförde herr grefven och talmannen, att beträffande senare delen af den förevarande punkten yrkats: 1:o) bifall till hvad utskottet i afseende derå hemställt; 2:o) att nämnda del af punkten skulle till utskottet återförvisas; samt 3:o) att utskottets ifrågavarande hemställan skulle afslås.

Herr grefven och talmannen gjorde härefter propositioner enligt dessa yrkanden samt förklarade sig finna propositionen på afslag å utskottets hemställan vara med öfvervägande ja besvarad.

Flere ledamöter begärde votering, i anledning hvaraf och sedan till kontraposition dervid antagits bifall till utskottets hemställan, uppsattes, justerades och anslogs en så lydande omröstningsproposition: *Tull å kreatur.* (Forts.)

Den, som afslår 86 punkten i bevillningsutskottets betänkande n:o 8, så vidt den afser nötkreatur, får och svin, röstar

Ja:

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, bifalles punkten i denna del.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 49:

Nej — 56.

Herr greffen och talmannen tillkännagaf, att anslag utfärdats till sammanträdets fortsättande kl. 7 e. m.

87 punkten.

Bifölls.

88 punkten.

Tull å kött.

Herr Bennich: Man torde böra uppmärksamma, att det i praktiken kan möta svårigheter att afgöra, huruvida ett visst köttstycke är af vildt eller tamt djur. Exempelvis ber jag herrarne fästa sina tankar på, huru renkött skall behandlas. Är renen ett vildt eller ett tamt djur? Det finnes både tama och vilda renar; jag skulle därför vilja hemställa, om icke en annan bestämmelse än den utskottet föreslagit vore lämplig. Om ock med något skäl kan sägas, att fogel- och harkött bör draga högre tull än nötkött och dylikt, så måste dock tulltaxan så affattas, att den icke lemnar rum för osäkerhet vid tillämpningen.

Jag har gjort mig till regel att icke framställa yrkande om begränsning af tullskyddet. Jag har endast velat på förhand fästa herrarnes uppmärksamhet på förekommande oegentligheter, på det man icke sedermera skall tala om de *obotfärdiges förhinder*, när tullförvaltningen råkar i förlägenhet vid den ena eller andra tullsatsens tillämpning.

Tull å kött.
(Forts.)

Herr Reuterswård: Jag tänkte, att det skulle för en och hvar vara temligen klart, hvad som menas med villebråd. Vi hafva ju *jagtstadgan*, som säger, hvad med villebråd skall förstås. Äfven om det införes tama harar, så har det varit meningen att sätta tull äfven på dem. Jag tror icke det skall möta den allra ringaste svårighet att kunna säga, hvad som menas med *vildt*, och någon olägenhet vid tillämpningen af denna bestämmelse i tulltaxan tror jag icke finnes.

Friherre Klinckowström: Ja, verkligen tycker jag icke, att detta är litet grand metod af herr Bennich, ty om man ser på andra länders tulltaxor, så finnas icke der sådana underafdelningar, som man här fordrar för en, jag vågar säga, så godt som imaginär import. Ty hvarifrån skulle denna import komma, om icke från nordligaste Ryssland eller Finland; men der möta våra egna renhjordar, som äro fullt ut lika talrika.

Jag yrkar bifall på punkten sådan den befinnes.

Herr Forssell, Hans: Det är mycket beqvämt att afvisa en teknisk anmärkning mot utskottets betänkande genom att göra anmärkaren misstänkt för illvilja mot systemet; men jag hoppas, att denna kammare skall inse, att de af herr generaltulldirektören framställda anmärkningarna äro af för allvarlig beskaffenhet för att låta sig afvisa på det sättet. Det kan väl knappast förnekas, att här föreligger en redaktion af tulltaxan, som är ytterst dålig.

Alldeles oberoende af partiståndpunkt, alldeles oberoende deraf om man är frihandlare eller protektionist, torde man nödgas medgifva, att en bestämmelse sådan som den, att *kött af alla slag af fogel samt vildt* skall draga en tull af 20 öre, men *andra slag af kött* draga en tull af 7 öre, måste vara egvad att föranleda oegentligheter och underslef, som tullbetjeningen äfven med bästa vilja icke kan förekomma. Här är icke fråga blott om *vildt*, som kommer in i sitt skinn, såsom harar eller rådjur, ty de äro lätt igenkänliga, utan äfven om flådda köttstycken t. ex. rådjurstekar; det skall helt visst hafva sina stora svårigheter att vid tullstationer skilja mellan rätt rådjurs- och rätt fårkött. Och hur skall man skilja elgkött från oxkött, eller huru skall tullbetjeningen reda sig vid tullbehandlingen af renstekar, om hvilka man icke ens vet, huruvida de i allmänhet äro att betrakta som kött af vilda eller af tama djur?

Är det skäligt eller lämpligt att, blott för att envisas att behålla hvad bevillningsutskottet föreslagit, lenna i tulltaxan en så illa affattad rubrik som denna? Finnes det den ringaste anledning att bibehålla så hög tullsats, som nu föreslagits, å så kalladt vildt kött? Jag kan icke, såsom friherre Klinckowström nyss nämnde, anse, att denna import af renstek skulle vara imaginär. Jag föreställer mig, att anledningen, hvarför utskottet föreslagit denna tull, är den, att inom utskottet funnits en norrländing, som begärt skydd

för Norrland, och dervid har man kommit att tänka på importen af finska renstekar; men då borde man också hafva affattat en bättre rubrik. Derför är det minsta, man kan yrka, återremiss af punkten, och det tillåter jag mig göra.

Tull å kött.
(Forts.)

Herr Bennich: Såsom svar på friherre Klinkowströms anmärkning får jag upplysa, att det verkligen från Finland hvarje år införes ganska stora partier af renkött och villebråd liksom af oxko- och fårkött samt mera sådant. Men hittills har svårighet vid tullbehandlingen af dessa varor icke kunnat uppstå, då under senare decennier allt kött varit tullfritt och dertförinnan var underkastadt samma tull. Nu vill man klassificera dessa varor, men derigenom kunna svårigheter onekligen uppstå. Jag har icke anmärkt detta på skämt eller för att uppställa några onödiga hinder för genomförandet af utskottets förslag. Min uppmärksamhet har blifvit fäst på detta förhållande af en af tullverkets i varukännen skickligaste tjenstemän, och han har bedt mig erinra om svårigheterna vid tullbehandlingen att skilja mellan olika slags kött.

Begås misstag vid tullbehandlingen, så är det säkert, att tullverket får uppbära förebräelser för lamhet, underlåtenhet eller liknöjdhet och mera sådant; men begås misstag vid sjelfva lagstiftningen, som leda till origtigheter vid tillämpningen, bör sådant läggas på Riksdagens eget ansvar och i främsta rummet på bevillningsutskottets.

Jag hemställer, att kammaren behagade återremittera denna punkt, för den händelse kammaren anser kött böra beläggas med tull, olika för olika slag.

Herr Adelsköld: Jag ber att få fästa uppmärksamheten på ett djurslag, som bevillningsutskottet icke synes hafva tänkt på vid författandet af den nya tulltaxan, jag menar björnar. Som man vet, finnes det både tama och vilda, två- och fyrbenta björnar, hvaraf de förstnämnda kunna vara farligast, och då det är antagligt att importen af björnar kommer att ökas ej så obetydligt sedan det nya systemet utvecklats i full blomstring, får jag vördsammast hemställa, att punkten återremitteras, på det att utskottet må komma i tillfälle att taga i betraktande, huru utländska björnar skola behandlas, så att de ej slippa helskinnade genom tullarne.

Herr Nyström: Jag har visserligen deltagit i utskottets förslag i denna del, men jag tror, i likhet med herr generaltulldirektören, att det verkligen kan föranleda till tvetydighet vid tullbehandlingen, om man antager punkten sådan den nu är föreslagen. Jag tror dertför, utan att speciellt fästa mig vid de björnar, herr Adelsköld framstälde såsom skäl för återremiss, att det är nödvändigt återremittera punkten, hvilket jag härmed yrkar.

Tull å kött.
(Forts.)

Friherre Barnekow: Jag har icke varit med vid behandlingen af denna fråga inom utskottet.

Äfven jag anser, att de anmärkningar, som framstälts mot förevarande punkt, äro af beskaffenhet att icke böra afvisas, och därför, samt för att vi må slippa återremiss, ber jag att få yrka, att punkten måtte erhålla följande lydelse:

att kött af alla slag af fogel måtte åsättas en tull af 20 öre för 1 kilogram och andra slag af kött, ej specificerade, en tull af 7 öre, likaledes för 1 kilogram.

Då blir det endast fråga om att skilja fogel från fyrfota djur, och det, antager jag, skall icke möta några svårigheter.

Herr Reuterswärd: Jag tänker icke motsätta mig det förslag, som af friherre Barnekow blifvit framställt, ehuru jag icke finner den gjorda förändringen nödvändig. Jag skulle ingenting hafva emot att § finge heta: *att kött af alla slag af fogel samt vildt måtte åsättas en tull af 20 öre för 1 kilogram och andra slag af kött, ej specificerade, en tull af 7 öre likaledes för 1 kilogram*; men då ingenting annat borttagits än orden *samt vildt*, tror jag icke, att denna sak spelar någon rol, utan är villig att för min del godkänna denna förändring. Deremot anhåller jag att kammaren måtte fatta beslut och icke återmittera frågan. — Jag fick just nu höra att Andra Kammaren bifallit punkten oförändrad, och då vore det mycket bra, om Första Kammaren också beslutade öfver densamma. Jag yrkar bifall till det förslag, friherre Barnekow framställt.

Herr Forssell, Hans: Det måste medgifvas, att så snart orden *samt vildt* borttagas, försvinner all anledning till anmärkning mot punkten ur tullteknisk synpunkt. Då det tillika icke torde vara lämpligt att fördröja ärendets behandling genom en återremiss, skall jag, efter den framställning, som gjorts, taga tillbaka mitt förslag om återremiss; men jag gör det naturligtvis icke för att i sak instämma med bevillningsutskottet. Från min ståndpunkt måste jag förändra mitt yrkande till yrkande om rent afslag å hela punkten. Enligt min uppfattning är det här åter fråga om att skydda en näring, som icke behöfver och icke bör skyddas, och att lägga skatt på födoämnen, som icke böra beskattas.

Jag yrkar afslag.

Herr Nyström: Jag återkallar mitt yrkande om återremiss och förenar mig med herr Reuterswärd.

Herr Bennich: Jag återkallar mitt yrkande om återremiss och instämmer med herr Forssell.

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade herr greffen och talmannen, att i afseende å nu förevarande punkt yrkats 1:o bifall till

hvad utskottet deri hemställt; 2:o) af friherre *Barnekow*, att utskottets hemställan skulle bifallas med den ändring, att deri förekommande orden »samt vildt» uteslötes; 3:o) att punkten skulle till utskottet återförvisas; samt 4:o) afslag å utskottets ifrågavarande hemställan i dess helhet.

Tull å kött.
(Forts.)

Härefter gjordes propositioner enligt dessa yrkanden, och förklarades propositionen på antagande af friherre *Barnekows* förslag vara med öfvervägande ja besvarad.

89 och 90 punkterna.

Biföllos.

91 punkten.

*Ifrågasatt tull
å lin.*

Herr Widmark, Olof: Kanske förundrar det herrarne, att jag nu kommer att tala för den ifrågavarande tullsatsen, men jag tycker det är ett stort fel i systemet att hafva glömt bort, hvad linodlingen betyder för en del af de norrländska provinserna, nemligen för Helsingland och Ångermanland, och hvad den derpå grundade hemslöjden förr varit och åter skulle kunna blifva för dessa trakter. Jag skulle därför, för att derigenom göra ett återupplifvande af denna handtering möjligt, vilja förorda, att den af herr Hedlund föreslagna tullsatsen af 20 öre blefve kammarens beslut. Jag ber äfven att få rigta uppmärksamheten på, att Andra Kammaren fäst det afseende vid herr Hedlunds motion, att den genom votering antagit den föreslagna tullsatsen.

Herr Reuterswärd: Jag anser mig naturligtvis pligtig, då jag deltagit i utskottets beslut, att yrka bifall dertill, men om den ärade motionären och frihandlaren vill hafva tull på lin, så mycket gerna för mig; jag skall icke alls taga illa upp, om frihandlarne besluta sig för denna tullsats. I alla fall ber jag nu att få yrka bifall till utskottets afstyrkande.

Herr Biesért: Då jag nu yrkar bifall till herr Hedlunds motion, så är det emedan jag till en del instämmer deri, men jag anser den föreslagna tullen alldeles för hög; jag finner nemligen oegentligt, att tullen på lin skulle blifva högre än tullen på garn, och på denna grund anhåller jag om proposition på följande tullsats: 10 öre för ohäckladt och 15 öre för häckladt lin per kilogram.

Herr Widmark, Olof: Jag ber att få förändra mitt förslag samt instämna i det af herr Biesért afgifna; jag tror att de af honom föreslagna tullsatserna äro tillräkliga.

Ifrågasatt tull

å lin.

(Forts.)

Herr Bennich: Detta är en för allvarsam sak att skämta med. Hvad man än må förebrå det förra systemet, så var det åtminstone följdriktigt deri, att det icke ville på råämnena för industrien lägga några tullsatser, hvarigenom den industriella verksamheten försvårades. Vi äro nu icke i tillfälle att reglera tullsatserna å linneväfnader, som äro bundna genom traktatsbestämmelser, och att under sådana förhållanden, kanske litet nyckfullt, lägga tull på en för dessa väfnader vigtig råvara, sådan som denna, kan jag icke vara med om. Herrarne torde ursäktas, att jag fasthåller vid ett system, som jag så länge hyllat, och hvilket kräfver, att en så beskaffad råvara som denna icke må blifva tullbeskattad.

Herr Hedlund: Jag hade icke ämnat begära ordet rörande denna fråga, men den siste ärade talaren har uppkallat mig. Han säger, att det är en gammal åsigt hos honom liksom hos alla, som stå på det fria utbytetets ståndpunkt, att man icke bör lägga tull på en råvara. Jag står på samma ståndpunkt, som den, han gjort gällande, men till systemet, hvarmed man nu vill skydda det svenska arbetet, hör, att man icke har rättighet kalla en sådan sak som lin. ull eller tackjern för råvara, emedan menskligt arbete derpå är nedlagdt. Ull är en produkt af jordbruket, linet likaså; i tackjernet har genom bergsbruket mycket arbete nedlagts, hvarför man icke bör betrakta dessa ämnen såsom råmaterial för en högre utveckling, utan detta svenska arbete bör äfven såsom sådant skyddas, oberoende af hänsyn till något annat, så vida man icke vill riskera att intaga den osköna ställningen »att stå med en fot i hvardera lägret». Nu är förhållandet det, att linet är en produkt af svenskt arbete, som i vidsträckta trakter beredt sysselsättning i hemmen, om ock en ganska mager sysselsättning, och det äfven åt gubbar och gumnor. Dess vidare bearbetning utgjorde under långa tider föremål för en högt uppdrifven husslöjd, något hvarför jag alltid haft en synnerlig förkärlek, tilldess de stora fabrikerne kommo och slogo i hjel husslöjden, hvarför vi hafva icke minst att tacka tullskyddet. Under sådana förhållanden vill jag icke medgifva någon rättighet att nu, ur synpunkten, att det skulle gälla ett råmateriel, afslå mitt förslag; det kan finnas andra synpunkter för denna frågas bedömande, men den nämnda är, sedan man från motsidan icke betraktar lin m. m. som råmaterial för de skyddade fabrikerne, icke längre hållbar. Såsom herrarne veta, har man sedan gammalt från frihandlarnes sida ifrat för att gifva åt industrien behöfliga råvaror liksom lifsmedel tullfritt. Nu visar man denna förmån från sig; man sätter icke längre värde på att hafva sitt råämne tullfritt infördt. Såsom vi veta har man afvisat tullfrihet på tackjern; jag förmodar att det samma bör blifva förhållandet med den fördel, som skulle ligga i att få in linet tullfritt. Här är en annan omständighet att beakta, som jag hade tänkt att spara, till dess ullfrågan kommer före, men det kan vara så godt att hafva det undangjordt till dess. I

afseende på linneväfnader äro vi, såsom jag tror, och i afseende på kläde alldeles gifvet skyddade genom den franska handelstraktaten för prisförhöjningar från fabrikanternas sida. Detta anser jag vara en vigtig omständighet att beakta för konsumenternas räkning, för hvilka jag hyser ett varmt intresse, och hvad industrien beträffar. behöfver man ej frukta för, att den skall blifva nedtryckt af detta, ty den lilla beskattning, som skulle betalas för linet, kommer att drabba en redan mycket högt skyddad fabriksnäring. I förbigående vill jag säga, att i afseende på ullen är det af särskildt betydelse, att färgämnen nu blifva tullfria, hvarigenom fabrikanterna lättare äro i tillfälle att tillverka ett äkta kläde. Med denna fördel å deras sida, kan det icke skada att genom tullen statsens inkomster ökas, och skydd förlänas åt den inhemska ullproduktionen, det vill säga fårafveln och allt det arbete, som erfordras dertill, nemligen att väl vårda och vakta fåren, såsom jag i min motion utvecklat saken. Ur denna synpunkt tror jag således icke någon anmärkning mot min motion kan göras, och det är med verklig tillfredsställelse, som jag hör, att Andra Kammaren godkänt min motion, ett beslut som jag hoppas skall blifva vägledande för protektionisterna här i kammaren, och hvilket skall sätta mig i tillfälle att mot utskottet, som så lättvindigt affärdat mitt förslag, tillämpa den gamla satsen: skrattar bäst, som skrattar sist.

Något yrkande har jag icke att göra.

Herr Casparsson: Då det nu är fråga endast om linet, vill jag icke ingå på ullfrågan, eller på herr Hedlunds motion i dess helhet, utan jag håller mig till linet. Motionären har såsom motiv för den föreslagna tullsatsen anført, dels att den skaffar ökade inkomster till statsverket, dels att den skyddar jordbruksindustrien. Hvad den förra frågan beträffar, så hade, för att vinna det ändamålet, det varit följdriktigast att äfven yrka tull på fabrikatet; det hade naturligtvis i mycket högre grad ökat statsinkomsterna, men detta har motionären icke gjort och deri har han efter min upfattning begått en inkonsequens.

Det andra motivet var: skydd för svenska jordbruket. Hvad betydelse har linet för svenska jordbruket? Af den år 1885 använda arealen af åker och odlad jord upptog linodlingen 0.25 procent. Det är en så försvinnande litenhet, att man deraf lätt torde finna huru föga betydelse denna kultur har för jordbruket. Dertill får jag säga, att det förefaller underligt, att man yrkar på skydd för linet från ett håll, der man såsom ett fel tillvitat jordbruket en utsträckt sädes- och speciellt rågodling. Man har från denna sidan tillrådt oss att minska rågodlingen. Men det är att märka, att af alla sädesväxterna ingen genom sin halm massa återgifver så mycket åt jorden som just rågen. Jag begär icke, att man i detta fall skall lita på min auktoritet, utan jag ber att få hänvisa till det teoretiska jordbrukets fader, Albr. Thaer. Hvad linet angår, så

Ifrågasatt tull
å lin.
(Forts.)

lemnar det icke något tillbaka till jorden; vid skörden upptages allt, till och med rötterna, och därför är det äfven ett af de mest sugande säden, som icke med fördel kan odlas annat än på nybruten jord med mycket stark myllhalt eller i närheten af stora städer, der den förbrukade växtnäringen kan från andra håll ersättas. Jag tror därför icke, det är skäl i att med detta slags tullar söka uppmuntra det svenska jordbruket. Det är visserligen sant, att af af-fallet vid linberedningen någon del kan återgifvas till jorden, men det blir dock alltid en försvinnande liten del. Hvad betydelse linodlingen har för svenska jordbruket kan man äfven se af 1885 års skörd af lin och hampa till både spånad och frö, då denna i hela riket uppgick till omkring 54,700 centner, och i det län, Gefleborgs län, som hade den högsta skörden, utgjorde 6,900 centner. Jag tror således, att hela denna fråga har ofantligt liten betydelse för jordbruket, och hvad som är påtagligt är, att, såsom det anmärktes af herr Bennich, denna lättsinnigt åsatta tullsats skulle på ett kämbart sätt drabba industrien. Motionären har i det företal som föregår hans motion sagt, att det vore fullaste allvar med detta; jag får säga, att är det »fullt allvar», ber jag få stafva »fullt» med ett l. Det vill nemligen då synas som vore motionärens mening att söka skilja jordbrukets intressen från industriens och att göra dessa sins emellan stridiga. Jag kan icke annat än yrka bifall till utskottets förslag.

Herr Forssman: Det yttrades nyss af motionären att här endast vore fråga om en obetydlig skatt, som linfabrikerna alltför väl kunde bära. Jag ber i det afseendet få påpeka att, om det resonnementet är riktigt, som man ofta här från frihandlarnes sida får höra, att en vara fördyras med tullens belopp, så skulle tillökningen med den tullsats, motionären föreslagit, utgöra öfver 100,000 kronor. Under år 1885 importerades nemligen 530,000 kilogram och med en tull af 20 öre för kilo utgör detta öfver 100,000 kronor, hvilket icke är någon obetydlighet, då det fördelas på 3 à 4 fabriker i riket.

Jag är alldeles öfvertygad om, att dessa fabriker icke skulle kunna uthärda med en dylik extra beskattning; icke heller tror jag de skulle kunna finna sig vid att genast använda annat råmaterial i stället för det lin de förut importerat. Det skulle för öfrigt säkerligen dröja lång tid, innan linodlingen inom landet utvecklats så, att fabrikerna kunde använda det inhemska linet. Det är nemligen en allvarsam sak för en fabrikant att taga sin råvara från ett håll han icke är van, ty äfven den minsta olikhet i kvalitet kan för fabrikatet vara af stor betydelse.

Jag konstaterar med stor ledsnad, att hos flera af Andra Kam-marens medlemmar finnes stor benägenhet, såsom jag vid mera än ett tillfälle bevittnat inom bevillningsutskottet, att, så snart det blir fråga om en ny tullsats, med nöje och utan vidare genast gå in derpå.

Denna sak är dock alltför vigtig att afgöra så här i en hastig vändning, och jag är öfvertygad att bifall till motionen skulle till sina verkningar blifva ett mycket sorgligt beslut. Af detta skäl anhåller jag vördsamt, att alla de, som förut understödt bevillningsutskottets förslag, äfven måtte göra det i denna fråga.

*Ifrågasatt tull
å lin.*

(Forts.)

Friherre *Klinckowström* instämde i detta anförande.

Friherre *Barnekow*: Af de tre utaf min högt aktade granne herr *Hedlund* väckta motionerna har jag icke haft nöjet att vid behandlingen inom utskottet deltaga i mera än en, nemligen den om bomullen. Vi hafva i afseende på syftet med hans motioner varit af olika mening och äro väl det äfven fortfarande, tänker jag. Den värde motionären har klagat öfver att utskottet motiverat sitt afslag för litet. Skälet dertill var att utskottet verkligen hade så många allvarsamma saker att behandla, att man icke hade tid med något skämt och, om herrarne läst igenom hans motion om tull å bomull, tror jag enhvar skall finna, att den icke gerna kan vara allvarligt menad. Vi afslogo därför hans motioner utan all motivering.

Att icke motionerna varit allvarsamt menade, tror jag mig tryggt kunna säga med den kännedom jag har om herr *Hedlund*. Han är nemligen en varmhjertad man och, då han föresätter sig en sak, söker han föra den igenom med både ord och gerning. Här har han icke ens yrkat bifall till sin egen motion och därför har utskottet också i min tanke handlat rätt, då det så snåft affärdat densamma.

Herr *Bexell*:

Herr *Adelsköld*: Som bekant har fordom i vårt land funnits en stor husslöjd med linet såsom råmaterial. Denna husslöjd utsträckte sig öfver de flesta provinser i landet, men hade mest utvecklats i Norrland.

Allt efter som bomullsväfnadsindustrien tagit fart har emellertid linindustrien blifvit undanträngd af dessa sämre fast billigare väfnader. Om den tull å lin, som här blifvit ifrågasatt, kunde åstadkomma ett återupptagande af den inhemska linodlingen, skulle det säkert blifva till fördel för många delar af landet helst i Norrland, der under de långa vinteraftnarne folket icke kan sysselsätta sig med arbete utomhus.

På sista tiden har man visserligen sökt uppmuntra handslöjden i landet och detta har också i någon mån lyckats, men ännu återstår dock mycket att göra och, hvad särskildt linspinning och väfning beträffar, vore det utan tvifvel af stor betydelse, om den åter kunde höjas.

Då jag icke är doktrinär i tullfrågan, utan anser att allt som är nyttigt bör föras framåt, så, ehuru denna tullsats går i protektionistisk riktning, har jag icke något emot att tillstyrka motionen, på sätt herr *Widmark* föreslagit.

Ifrågasatt tull
å lin.
(Forts.)

Hvad beträffar motionens syfte, tror jag icke de herrar, som yttrat sig emot densamma, gjort sig fullt reda för dess innebörd. De hafva nemligen här framhållit att en utsträckt linodling skulle vara menlig för linneväfnadsindustrien.

Det är troligt att tullen kommer att höja priset på det linne-garn, som hit införes och som användes vid linnefabrikerna, men å andra sidan förefaller det mig, att fabrikerna med den tull å linne-väfnader, de redan hafva, alltför väl skola kunna tåla vid den tull-sats deruti, som nu blifvit ifrågasatt. Hufvudskälet för bifall till den föreslagna tullen är att bereda ökad arbete och ökad material för en handslöjd, som skulle kunna åter utvecklas i hela landet och komma massor af arbetare till godo, och detta anser jag viktigare än minskad inkomst för ett par fabriker.

På dessa skäl anhåller jag få yrka bifall till herr Widmarks förslag.

Herr Widmark, Olof: Jag skall denna gång icke blifva mångordig. Jag måste till en början medgifva att frågan, sedd från jordbrukets synpunkt och betraktad såsom en gärd åt jordbruket uti landet i sin helhet, är ringa och obetydlig, men den är det icke för de delar, jag särskildt omnämnde, då jag förut hade ordet, nemligen för Helsingland och Ångermanland. Linodlingen i dessa båda provinser har förut varit ganska betydlig, men har småningom äfven derstädes tynat af till följd af de låga prisen på linet. Den omfattade i forna tid-r för icke så långt tillbaka ungefär $\frac{1}{7}$ af hela den odlade jorden i dessa två provinser, men så småningom har folket derstädes öfvergått till att odla hafre, såsom varande lättare att afsätta.

På samma gång har också den hemslöjd med spånad och väfnader, hvarmed man der förut sysselsatte sig, numera nästan dött bort. Jag hade därför trott att, då här förelåg en förut å vissa orter befintlig nyttig näring, det kunde hafva varit skäl att den behjertades och erhöles något understöd genom skydd, då tullskydd nu åter ifrågakommit. Det är ingalunda någon råvara, hvarom nu är fråga, ty linet kräfver högst betydlig arbetskraft vid skäktningen, som nu ock sker med maskinkraft.

Jag vidhåller åtminstone tills vidare mitt yrkande och hoppas, i fall denna punkt afslås, att den i 165:te punkten omnämnda komitén, derest den kommer till stånd, måtte taga denna husslöjd och dess kraf i öfvervägande.

Herr Tham, Wilhelm: På grund af de yrkanden, som i denna fråga blifvit framställda af herrar Widmark och Adelsköld, hvilka synas mig hafva ganska klart utredt densamma, ber jag få yrka tull å linet, men då den af herr Widmark föreslagna tull-satsen synes vara väl hög i förhållande till tullen å garnet, anhåller jag

för min del få föreslå att tullen bestämmes till 5 öre för det ohäck-*Ifrågasatt tull*
lade och 7 öre för det häcklade linet, allt för 1 kilogram. *å lin.*

(Forts.)

Herr Lithander: Då jag begärde ordet, var det för att icke utskottet skulle stå alldeles svarslost, men sedan friherre Barnekow numera yttrat sig, kunde jag helt och hållet afstå från ordet. Hvad beträffar den ärade motionärens påstående att utskottet skulle hafva behandlat hans motion såväl i denna som ett par föregående punkter på ett allt för lättvindigt sätt, så får jag säga, att jag icke tror han har något att beklaga sig öfver. Den ärade motionären dolde icke, då han väckte motionen, att det hela var ett skämt, ehuru han försäkrade att det kunde ligga allvar der bakom.

Utskottet har med ljus och lykta letat efter detta allvar, men icke kunnat finna det. Man har der så mycket mindre kunnat betrakta saken såsom allvarsam som den ärade motionären alltid ifrat för att konsumtionsartiklar inom landet icke skulle fördyras. Herr Hedlunds motion står emellertid i uppenbar strid med hans föregående uttalanden, såväl i Riksdagarne som i sin egenskap af skriftställare; — och det är väl förlåtligt om utskottet icke kunnat betrakta detta såsom allvarligt menadt.

Att åsätta tull på ett fabrikat som är föremål för inhemsk tillverkning, innebär ingalunda ett ovillkorligt fördyrande af varan, ty genom täflan mellan de inhemske tillverkarne nedbringas nog prisen till det yttersta, men hvad som absolut säkert åstadkommer en prisförhöjning det är om råmaterialiet, derest detta icke kan inom landet frambringas, åsättes införseltull. Hur kan då den ärade motionären föreslå sådan tull på t. ex. bomull och hampa m. m.? — Han vet ju att det då skulle blifva omöjligt att åstadkomma fabrikat deraf lika billigt som förut.

Utskottet har naturligtvis, med hänsyn till motionens innehåll äfvensom det sätt hvarpå den framkommit, icke *kunnat* med något beröm eller gillande omnämna densamma, men har icke heller *velat* uttala något klander, hvadan det inskränkt sig till att affärda den så kort som det gjort. Jag hoppas att motionären icke måtte finna detta så alldeles oväntadt och anhåller för min del få yrka bifall till utskottets förslag och afslag å motionen, under uttalande af den förhoppning att icke annat än allvarsamma saker måtte här komma att upptaga tiden.

Herr Holm: Då jag hörde min vän herr Bexell uppträda, trodde jag att det skulle vara till fördel för den ort han representerar. Så inträffade emellertid icke, och med anledning derutaf har jag tagit mig friheten anhålla om ordet för att lemna några upplysningar i denna fråga.

Det har sagts att denna motion skulle hafva tillkommit på skämt; men jag tror icke att herr Hedlund skämtat, jag tror att han är dertill alldeles för allvarlig.

*Ifrågasatt tull
å lin.
(Forts.)*

Jag sade att jag trodde mig få höra något af herr Bexell till fördel för vår ort. Ty i mellersta Halland har sedan länge bedrifvits en linodling, som varit till stor fördel för denna trakt. Men i följd af de många fabriker, som på senare åren uppstått, har nu denna linodling och samtidigt dermed en fordom ganska betydlig industri allt mer och mer aftagit. Det var exempel på att hela socknar besådde en hel del af sin jord med linfrö och det man ej sjelf kunde skörda såldes till större hushåll, som sjelfva afhemtade det på åkern. Härigenom bereddes ej obetydligt med arbete åt ortens fattiga del af befolkningen. Det gjorde att denna industri var högt uppdrifven, så att på den tiden togfördes i Varberg och Göteborg hundratals parlass med linnevaror. Äfven i Halmstad sågs ej så få lass dylika varor. Men numera är denna tillförsel reducerad till ett tiotal lass. Nu köper man i stället sitt behof af linnevaror från fabrikerna till hälften uppbiandade med bomull, hvarigenom de också helt naturligt betydligt fallit i värde. Jag säger ännu en gång, att det förvånar mig att icke herr Bexell, som eljest visat sig vara en varm vän af arbetet och af skydd för den inhemska industrien, haft några ord att säga till fördel för denna industri. Men det är väl knappt att vänta, då det synes stå i strid med det system, som nu skall blifva gällande.

För min del tror jag icke att den föreslagna tullen skulle skada någon, men tvärtom blifva till stort gagn för mängen; ty den skulle medföra ökade tillfällen till arbetsförtjenst och öppna utsigt att kunna återgå till den gamla goda husslöjden.

Jag anhåller att få instämma med herr Widmark.

Herr Cederberg: Det är nog sant att linet utgjort ett icke obetydligt råmaterial för den husslöjd, som egt rum i vissa orter, synnerligast i Norrland och sydliga Sverige. Jag tänker mig icke nu råmaterial i den mening, som det togs under debatten om tackjernstullen, eller att råmaterial vore något, »som gjorde sig sjelft»; ty i det hänseendet är linet icke råvara. Men den omständigheten anser jag för min del icke tillräcklig för att nu lösrycka linet från den grupp, det tillhör, och den omständigheten att det stälts ett vädjande från talaren på stockholmsbanken till den skyddsvänliga delen af denna kammare att i detta fall biträda bevillningsutskottets förslag, föranleder mig att ställa samma vädjan till dem, som vid förhandlingarnes början om detta betänkande instämde med vice talmannen.

Jag yrkar afslag å motionen samt bifall till utskottets förslag.

Herr Forssell, Hans: Man har förebrått den ärade motionären i denna kammare att hans motion icke tillkommit på allvar utan på skämt. Jag ingår ej i någon pröfning af motionärens syften, men kan dock ej fördölja, att efter det intryck, jag fått af motionen,

ligger det ganska mycket allvar i densamma, ehuru det är förlagdt *Ifrågasatt tull å lin.*

När vi emellertid nu kommit till klämman i denna fråga, så tillåter jag mig antaga, att det ligger det fullständigaste allvar uti de yrkanden, som blifvit framställda af ett par representanter från Norrland. Och då jag äfvenledes har äran representera en norrländsk linodlande bygd, finner jag mig deraf manad att i frågan yttra några ord.

(Forts.)

Först och främst ber jag få fästa uppmärksamheten på att linodlingens tillbakagång i Helsingland uppenbarligen beror icke af brist på tull å lin, utan på en förändring i den konsumerande allmänhetens vanor, som väl knappast den svenska Riksdagen kan vända tillbaka. Det är sedan den stora allmänheten börjat använda bomullskläder, som linnefabrikationen fått mindre utrymme, och det kunna vi ej på något sätt hjälpa.

Jag behöfver icke från min ståndpunkt vidlyftigt motivera mitt yrkande, hvilket naturligtvis går ut på afslag.

Det kan icke falla mig in att bifalla en tull på lin, hvilken ovilkorligen skulle skada linnefabrikationen utan att i ringaste mån kunna gagna linodlarne, lika som jag icke kunnat rösta för tackjernstullen, som skadar de industriella verk, hvilka förädla tackjernet, utan att gagna tackjernsproducenterna. Jag vill lika litet i detta fall, som i något annat, understödja den gäckande illusion, på hvilken hela detta nya system är grundadt — därför yrkar jag afslag å motionen.

Herr Casparsson: Huruvida motionären menat allvarligt eller ej med sin motion tillåter icke heller jag mig att afgöra. Han säger sjelf att han menat allvar, fast han på samma gång medgifver att motiveringen kan synas något satirisk. Hufvudbeständsdelen är således *allvar*, men kryddad med satirens salt och peppar. Men jag får säga, att lika litet som saltet är attiskt, lika litet synes pepparn vara från Cayenne.

Här har talats om linodlingens betydelse för husslöjden, och jag vill visserligen medgifva att den har en sådan, men jag tror att om hänsyn tages till den utbredning odlingen af spånadsväxter har inom landet, skall man finna att den inhemska odlingen i det närmaste tillförser husslöjdens behof, men att deremot den import, som eger rum, hufvudsakligen går till fabrikschandteringen. Som jag nys nämnde uppgår hela odlingen af spånadsväxter till 54,700 centner, hvaremot importen, enligt motionärens uppgift, för år 1885 utgjort 12,700 centner. Jag föreställer mig därför, att en importtull å lin skulle blifva till men för linnefabrikationen utan motsvarande nytta för den inhemska linodlingen och ansluter mig därför till den nästföregående talarens mening.

Här har såsom skäl för den tillbakagående linodlingen anförts de låga prisen. Jag har under loppet af 35 år pläгат på mark-

Ifrågasatt tull naderna i Upsala köpa norrländskt lin, och visserligen hafva prisen
å lin. här som på andra områden vexlat, men någon väsentlig prisskilnad
 (Forts.) nu emot för 35 år sedan har jag icke funnit. Jag tror alltså ej
 att *det* är orsaken, utan att den, såsom den föregående talaren an-
 tydde, är att söka i helt andra förhållanden.

Då nu här väckts förslag om att på rak arm och utan före-
 gående utredning svarfva till en tullsats, måste jag för min del på
 det bestämdaste varna för ett sådant tillvägagående, ty det vore
 att gå lättsinnigt tillväga.

Herr Reuterswärd: Jag trodde icke att den föreliggande mo-
 tionen skulle gifva anledning till en så allvarsam diskussion, som
 denna. Jag förestälde mig att med de åsikter man hittills haft,
 Riksdagens majoritet skulle utan synnerligt många ord bifalla hvad
 utskottet föreslagit. Frågan har nu blifvit mycket allvarsam, all-
 varsam därför att medkammaren bifallit motionen och äfven därför
 att här en vän och med mig i mångt och mycket likatänkande jem-
 väl yrkat bifall till densamma. Då börjar frågan blifva allvarsam.
 Jag skall emellertid icke inlåta mig på några svaromål å hvad som
 här nu yttrats, men jag tillåter mig vända mig till mina menings-
 fränder och vördsamt bedja dem bifalla hvad utskottet i denna punkt
 hemställt, äfven om de möjligen skulle hysa någon betänklighet.

Blifva vi här slagna, då är det icke protektionisterna, som få
 bära ansvaret, utan de, hvilka tillskyndat denna motions framgång.
 Jag anhåller om bifall till utskottets förslag.

Herr Hedlund: Jag tager genast upp den siste talarens ord.
 Han uppmanade sina meningsfränder att oberoende af andra menin-
 gar rösta med utskottet. Jag ber att till mina meningsfränder, om
 jag har några, få framställa den anhållan att de icke måtte gå med
 på min motion, såvida de icke anse den väl grundad. Jag vill ej
 hafva något anhängarskap, derest det icke är grundadt på verklig
 öfvertygelse. Auktoritet anser jag icke här böra vara bestämmande,
 lika litet som disciplin, komme den ock ifrån den mest framstående
 partichef. Jag har icke den äran att intaga denna plats i något
 parti och kommer aldrig att göra det, men det kan ju vara möjligt
 att en och annan ville fästa något afseende vid mitt ord, men jag ber då,
 att det icke måtte ske på grund af någon som helst auktoritet, enär
 jag anser sådant vara nedsättande för det parti, som så handlar.

Jag begärde ordet för att yttra några ord i fråga om allvaret
 med min motion. Jag tror det nu har visat sig att deri fans en
 kärna af allvar, äfven om den var klädd i ett skal af skämt. Jag
 nämnde redan vid remissen af motionen att det kan finnas skämt,
 som är klädt i allvar, likasom det kan finnas allvar, som lätt upp-
 löser sig i löje.

Allvaret kan vara tvåfaldigt. Det ena att man skulle få se en
 och annan konsekvens af det system, som var i fråga, och det an-

dra att man å mina motståndares sida skulle få tillfälle att lägga i dagen sin mycket omordade patriotism. Jag ansåg att det kanske skulle vara orätt att ej sätta denna patriotism på prof, så att man kunde få se den i handling och ej blott i ord, och jag tror att denna motions innehåll var egnadt att framkalla ett sådant prof både med hänsyn till linne- och klädesfabrikationen.

Det är allvaret i min motion, och att det ligger någon ironi på ytan må icke förtänkas den, som står på min ståndpunkt.

Jag ber vidare att, innan jag slutar, få göra en liten justering med afseende på ett här fäldt yttrande. Jag skulle någon gång hafva afrådt den svenske jordbrukaren att odla råg. Det har jag aldrig sagt, utan jag har sagt: männe det kan vara så farligt att något inskränka på rågodlingen till förmån för hafredling? Deri ligger icke något råd att upphöra med all rågodling.

Jag skall med jemnmod bära hvilken utgång som helst för min motion. Den torde under alla omständigheter hafva varit, om icke ett »första steg» — hvarom här stundom talats — dock en första varningsgrad.

Sedan öfverläggningen ansetts härmed slutad samt herrar *Biesért*, *Adelsköld*, *Widmark* och *Holm* återkallat sina derunder framställda yrkanden, yttrade herr grefven och talmannen, att i fråga om nu föredragna punkt vore yrkadt, dels att hvad utskottet deri hemställt skulle bifallas, dels ock, af herr *Tham*, *Wilhelm*, att kammaren, med afslag å utskottets hemställan, ville besluta, att ohäckladt lin skulle åsättas tull af 5 öre och häckladt lin tull af 7 öre, allt för kilogram.

Härefter gjordes propositioner enligt dessa båda yrkanden, och förklarades propositionen på bifall till utskottets ifrågavarande hemställan vara med öfvervägande ja besvarad.

Den vidare behandlingen af föreliggande betänkande uppsköts till aftonsammanträdet.

På framställning af herr grefven och talmannen beslöts, att de ärenden, som denna dag bordlagts första gången, skulle uppföras främst å föredragningslistan till nästa sammanträde, samt att statsutskottets utlåtanden n:is 36, 38, 43, 44, 45 och 46 skulle i nu nämnd ordning å samma lista sättas näst efter statsutskottets utlåtande n:o 10.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *Widmark*, *Olof*, från och med den 23 i denna månad till och med den 2 nästinstundande maj.

Kammaren åtskildes kl. 2,40 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.